

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

zpracovaný podle RVP ZV

**Základní škola a Mateřská škola
při Nemocnici Na Bulovce**

Tento dokument nabývá platnosti dne 1. září 2021

Vydala: Mgr. Bc. Radislava Jiříčková

ředitelka

Obsah

1	Identifikační údaje.....	5
2	Charakteristika školy	6
2.1	Úplnost a velikost školy	6
2.2	Charakteristika pedagogického sboru	6
2.3	Charakteristika žáků	6
2.4	Podmínky školy.....	6
2.5	Dlouhodobé projekty.....	6
2.6	Spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty	6
3	Charakteristika ŠVP	7
3.1	Zaměření školy	7
3.2	Výchovné a vzdělávací strategie.....	9
3.3	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	10
3.4	Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných.....	12
3.5	Začlenění průřezových témat.....	12
4	Učební plán.....	15
4.1	Tabulace učebního plánu	15
4.2	Poznámky k vyučovacím předmětům.....	16
4.3	Preferované školní akce	17
4.4	Poznámky k organizaci výuky	17
5	Učební osnovy.....	18
5.1	ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	18
5.1.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	18
5.1.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	19
5.2	MATEMATIKA	23
5.2.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	23
5.2.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	23
5.3	ANGLICKÝ JAZYK	26
5.3.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	26
5.3.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	27
5.4	NĚMECKÝ JAZYK.....	30
5.4.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	30
5.4.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	31

5.5	ČLOVĚK A JEHO SVĚT	34
5.5.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	34
5.5.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	35
5.6	UMĚNÍ A KULTURA	38
5.6.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	38
5.6.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	39
5.7	ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	42
5.7.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	42
5.7.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	42
5.8	INFORMATIKA.....	44
5.8.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	44
5.8.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	45
5.9	PŘÍRODOPIS.....	48
5.9.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	48
5.9.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	49
5.10	ZEMĚPIS	51
5.10.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	51
5.10.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	51
5.11	FYZIKA	53
5.11.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	53
5.11.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	54
5.12	CHEMIE	55
5.12.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	55
5.12.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	56
5.13	DĚJEPIS.....	58
5.13.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	58
5.13.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	58
5.14	VÝCHOVA K OBČANSTVÍ.....	61
5.14.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	61
5.14.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	62
5.15	ZÁKLADY ANGLICKÉHO JAZYKA	64
5.15.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	64
5.15.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	64
5.16	ZÁKLADY NĚMECKÉHO JAZYKA.....	66
5.16.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	66
5.16.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	66

5.17	ZÁKLADY FRANCOUZSKÉHO JAZYKA.....	68
5.17.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	68
5.17.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	69
5.18	ZÁKLADY RUSKÉHO JAZYKA.....	70
5.18.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	70
5.18.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	70
5.19	KONVERZACE V ANGLICKÉM JAZYCE	72
5.19.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	72
5.19.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	72
5.20	ETICKÁ VÝCHOVA.....	73
5.20.1	Charakteristika vyučovacího předmětu	73
5.20.2	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	73
6	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků.....	76
6.1	Pravidla pro hodnocení žáků	76
6.2	Způsoby hodnocení žáků	77
6.3	Kritéria hodnocení	77
6.4	Vydávání vysvědčení.....	78

1 Identifikační údaje

Druh školy: **Základní škola** IZO: 110 000 757

kód druhu/typu: B00

nejvyšší povolený počet žáků: 144

vyučovací jazyk: český

zahájení činnosti: 13. 5. 1996

jejíž činnost vykonává právnická osoba

Základní škola a Mateřská škola při Nemocnici Na Bulovce

Resortní identifikátor (RED_IZO): 6000 21 238 IČ: 63 830 795

Právní forma: příspěvková organizace

Adresa: Bulovka 1606/5, 180 81 Praha 8 – Libeň

Zápis do rejstříku: 1. 1. 2005

ID datové schránky: ns5y3au

Zřizovatel: Hlavní město Praha
Mariánské náměstí 2, 110 00 Praha 1

Kontakt: Magistrát hlavního města Prahy
Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
Jungmannova 29/35, 111 21 Praha 1
telefon 236 005 259 fax: 236 007 147

Ředitelka školy: Mgr. Bc. Radislava Jiříčková
statutární orgán právnické osoby

Kontakty: telefon 266 082 328, 266 082 329
info@skolabulovka.cz, www.skolabulovka.cz

2 Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Základní škola a Mateřská škola při Nemocnici Na Bulovce je školou plně organizovanou. Zahrnuje mateřskou školu, základní školu s prvním i druhým stupněm a školní klub. Formou konzultací je věnována péče i žákům středních škol. Výchovně vzdělávací proces probíhá přímo na specializovaných dětských odděleních: ortopedii, chirurgii, pediatrii, infekci, kožním a ORL. Na všech odděleních působí všechny složky školy.

2.2 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří učitelé základní školy, vychovatelky školního klubu a učitelky mateřské školy. Pedagogičtí pracovníci splňují požadavky na odbornou kvalifikaci. Všichni pedagogové se průběžně dále vzdělávají formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Na škole působí metodičky předškolního a zájmového vzdělávání, školní metodik prevence, koordinátor školních vzdělávacích programů a metodik ICT, zpravidla také školní psycholog.

2.3 Charakteristika žáků

Žáky školy jsou hospitalizované děti a žáci všech druhů a typů škol. Žáci pocházejí z pražských, mimopražských i zahraničních škol. Všem našim žákům jsou, vzhledem k jejich aktuálnímu zdravotnímu stavu, automaticky přiznána podpůrná opatření prvního stupně.

2.4 Podmínky školy

Ředitelství a zázemí pedagogů se nachází v pronajatých prostorách v areálu nemocnice v budově č.2, avšak pedagogové pracují v šesti budovách v celém areálu nemocnice. Vzdělávání probíhá na pokojích u lůžka žáka nebo v denních místnostech či obdobných prostorech. Samostatná učebna je pouze na ortopedii. Herny jsou k dispozici na ortopedii a pediatrii. Pomůcky pro výuku i volný čas jsou uloženy ve skříňkách na jednotlivých odděleních nebo si je vyučující nosí s sebou. Z hygienických důvodů je materiální vybavení přenosné mezi jednotlivými odděleními jen ve výjimečných případech.

Trvalou součástí vybavení na odděleních jsou počítače a iPady s výukovými programy, rádia, CD a DVD přehrávače, televizory, učebnice, knihy, časopisy, psací potřeby, výtvarné pomůcky, společenské hry, stavebnice a hlavolamy. Veškeré pomůcky slouží nejen k výuce, ale i k předškolnímu a zájmovému vzdělávání. Pro ležící pacienty využíváme pojízdné polohovací stolky, stolky pro práci na lůžku a další speciální pomůcky. Ve sborovně i na všech odděleních mají učitelé a žáci přístup k internetu.

2.5 Dlouhodobé projekty

Škola pravidelně využívá dotačních výzev fondů EU, zřizovatele i různých nadačních fondů. Konkrétní projekty jsou popsány ve výročních zprávách o činnosti školy za související období.

2.6 Spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty

Pedagogičtí pracovníci denně spolupracují se zákonnými zástupci hospitalizovaných žáků, nejčastěji formou individuálních rozhovorů. Pravidelně také kontaktují kmenové školy žáků, konzultují učební plány, popřípadě zasílají osobní záznam o obsahu vzdělávání a prospěchu žáka.

Zcela nezbytná je také každodenní spolupráce pedagogů se zdravotním personálem na všech odděleních, neboť výuka i volnočasové aktivity jsou zcela závislé na možnostech daných aktuálním zdravotním stavem každého žáka. V neposlední řadě škola spolupracuje se školskou radou, zřizovatelem a dalšími organizacemi. Prostřednictvím Nemocnice Na Bulovce spolupracujeme s neziskovou organizací Zdravotní klaun o.s. a občanským sdružením Loutky v nemocnici.

3 Charakteristika ŠVP

3.1 Zaměření školy

Škola při nemocnici se snaží vytvořit přátelské a bezpečné prostředí pro děti, které se ocitly v náročné a nezvyklé životní situaci. Jednou z priorit zaměření školy je přispívat ke zvýšení pocitu bezpečí, který je základní podmínkou pro efektivní učení. Naším cílem je vytvářet pozitivní klima, věnovat se každému dítěti a podle jeho potřeb individualizovat a diferencovat jeho výuku. Minimalizujeme stres žáků a obavy rodičů z velké míry zameškaného učiva. Přicházejí k nám žáci z různých typů škol, proto často kontaktujeme kmenovou školu žáka, aby děti nezameškaly učivo a plynule navázaly na výuku v kmenové škole. Učíme žáky vzájemné komunikaci a spolupráci v novém dětské kolektivu, vedeme je k toleranci a ohleduplnosti. Učíme žáky aktivně upevňovat a chránit své zdraví. Škola se vždy přizpůsobuje léčebným procesům, pro naplnění našich záměrů je nezbytná úzká spolupráce se zdravotním personálem.

Protože však výuka v naší škole neprobíhá u jednotlivých žáků kontinuálně v řádu několika let, není v možnostech školy při nemocnici dovést žáky ke konečným očekávaným výstupům v jednotlivých vyučovacích předmětech. Na druhé straně se však otevírají možnosti využití času stráveného v nemocnici pro doplnění mezer v učivu, důkladné procvičení a vysvětlení ne zcela zvládnutého učiva a zejména pak na rozvinutí určitých témat z oblasti čtenářské a finanční gramotnosti. Čtenářská gramotnost je rozvíjena především v předmětech Český jazyk, Anglický jazyk a Německý jazyk. Oblast finanční gramotnosti je začleněna zejména ve vyučovacích předmětech Matematika, Výchova k občanství a Člověk a jeho svět.

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** je v RVP ZV rozdělena na dva vzdělávací obory. Jedním z nich je **Tělesná výchova**, kde je důraz kladen především na praktické dovednosti žáků. Ze zdravotních důvodů není však možné ve škole při nemocnici naplňovat vzdělávací obsah tohoto oboru. Výjimku tvoří učivo o historii a současnosti sportu (seznamování žáků s významnými soutěžemi, sportovci a myšlenkami olympionismu a rozvíjení jejich dosavadních poznatků v tomto oboru), které je příležitostně zařazováno do výuky v návaznosti na aktuální dění ve světě sportu. Na druhé straně je však jednou z významných složek vzdělávání v naší škole obsah vzdělávacího oboru **Výchova ke zdraví** RVP ZV. Není pro ni vytvořen zvláštní vyučovací předmět, neboť její obsah prolíná zcela přirozeně všemi ostatními vyučovacími předměty a zároveň jsou některé její části běžnou součástí každodenního života žáků školy při nemocnici. Ačkoli vzdělávací obsah této oblasti je v RVP ZV rozpracován pouze pro 3. vzdělávací období, z podstaty složení žáků školy při nemocnici jsou do vzdělávání v tomto oboru zařazeni všichni žáci školy. Zůstává tedy úkolem učitelů 1. stupně, aby přizpůsobili výběr témat a použité formy a metody práce úrovni žáků. Vzdělávání v této oblasti směřuje především k tomu, aby žáci pochopili hodnotu zdraví, osvojili si způsoby jeho ochrany a na základě vlastní zkušenosti pak získali potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i jiných. Důraz je kladen především na uplatňování praktických dovedností v reálných životních situacích, vyplývajících z pobytu žáka v nemocnici. Tyto zkušenosti se pak mohou stát základem pro vytváření aktivního přístupu žáka k rozvoji a ochraně zdraví. Výchova ke zdraví svým obsahem velmi úzce souvisí s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Vzdělávání v této oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k poznávání zdraví jako důležité životní hodnoty; k pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů; k získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje; k využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu; k propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji.

Pro žáky je maximálně přínosné získat hlubší informace týkající se problému, který právě prožívají. Proto nelze ve škole při nemocnici učivo v této vzdělávací oblasti předem plánovat. Plnění konkrétního očekávaného výstupu, konkrétní náplň učiva a volba konkrétní formy či metody práce s konkrétním žákem vychází v této vzdělávací oblasti vždy z konkrétní zdravotní situace žáka a je proto zcela individuální. Žáci získávají poznatky o zdraví a nemoci, o tom co zdraví ohrožuje a poškozuje a naopak co mu prospívá i o následné prevenci. V neposlední řadě získává nové zkušenosti v oblasti mezilidských vztahů.

Pro všechny žáky naší školy jsou společné tyto podmínky:

- změna zdravotního stavu
- „nedobrovolné“ umístění v cizím prostředí mezi neznámými lidmi
- řešení nových sociálních vztahů v oslabeném zdravotním a duševním stavu
- prožívání pocitu nejistoty
- získávání velkého množství informací o vlastním aktuálním zdravotním stavu, o jeho příčinách, důsledcích a následné prevenci

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví:**

Vztahy mezi lidmi a formy soužití

- *respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě*
- vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity

Změny v životě člověka a jejich reflexe

- *projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu*
- *respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje, kultivovaně se chová k opačnému pohlaví*
- *respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli, chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování*
- dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny
- sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity

Zdravý způsob života a péče o zdraví

- *uplatňuje osvojené preventivní způsoby chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem*
- *dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky*
- *posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví*
- *usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví*
- *vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm*
- výživa a zdraví - zásady zdravého stravování, pitný režim
- tělesná a duševní hygiena - zásady osobní, intimní a duševní hygieny, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit
- ochrana před přenosnými chorobami, základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence
- ochrana před chronickými nepřenositelnými chorobami a před úrazy

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence

- *samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím*
  - *uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti*
  - *vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresii*
- stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti
  - autodestruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí namířené proti sobě samému, rizikové chování, těžké životní situace a jejich zvládnání
  - skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci
  - bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení
  - dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě
  - manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt

Hodnota a podpora zdraví

- *projevuje odpovědný vztah k sobě samému a pravidlům zdravého životního stylu*
  - *usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví*
  - *vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím*
- celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci
  - podpora zdraví a její formy – prevence, odpovědnost jedince za zdraví, zdravý životní styl

Osobnostní a sociální rozvoj

- *vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm*
- sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity
- seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládnání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení, zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování
- psychohygienu v sociální dovednosti pro předcházení a zvládnání stresu, hledání pomoci při problémech
- mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování

3.2 Výchové a vzdělávací strategie

1. Kompetence k učení

- Výběrem vhodných metod a způsobů práce vedeme žáky k efektivnímu učení.
- Dbáme na pochopení a propojení získaných poznatků.
- Podněcujeme žáky k využívání různých zdrojů informací.

- Podporujeme žáky v reflexi vlastního výkonu.
2. Kompetence k řešení problémů
    - Zadáváme žákům problémové úlohy.
    - Zadáváme úkoly, které vyžadují a podporují aktivitu žáků.
    - Vedeme žáky k ověřování správnosti řešení.
    - Podněcujeme žáky k hledání různých variant správného řešení.
    - Vybízíme žáky ke kladení otázek a diskuzím.
  3. Kompetence komunikativní
    - Dbáme, aby žáci respektovali ostatní, naslouchali druhým lidem a zapojovali se do diskuze.
    - Vedeme žáky k využívání získaných komunikativních dovedností a k navazování kontaktů s okolím.
    - Vybízíme žáky k prezentaci vlastních názorů a myšlenek.
    - Podněcujeme žáky k vyjadřování jejich vlastních pocitů.
    - Umožňujeme žákům svobodu projevu při současném respektování společenských norem.
  4. Kompetence pracovní
    - Vedeme žáky k bezpečnému používání materiálů, nástrojů a vybavení.
    - Podněcujeme žáky k prezentaci výsledků vlastní činnosti.
    - Pomáháme žákům využívat alternativní způsoby práce ve změněných pracovních podmínkách a prostředí.
    - Vedeme žáky k aplikaci vlastních zkušeností a poznatků v různých oborech činností.
  5. Kompetence občanské
    - Vychováváme žáky k národnostní a rasové snášenlivosti.
    - Vedeme žáky k prosociálnímu chování.
    - Podněcujeme žáky k uplatňování svých práv a plnění svých povinností.
    - Vytváříme pozitivní postoje k národnímu uvědomění, hrdosti a kulturním tradicím naší země.
  6. Kompetence sociální a personální
    - Vedeme žáky k upevňování mezilidských vztahů na základě ohleduplnosti a úcty.
    - Umožňujeme žákům spolupracovat ve skupině a zapojovat se do diskuzí.
    - Podporujeme sebedůvěru a samostatnost žáků.
    - Vedeme žáky k respektování ostatních lidí.
  7. Kompetence digitální
    - Podporujeme žáky při používání digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využívání při učení.
    - Zadáváme úkoly vyžadující zapojení digitálních technologií.
    - Podporujeme žáky při vytváření, úpravách a sdílení digitálního obsahu a vyjadřování se pomocí digitálních prostředků.
    - Při práci s digitálními technologiemi vedeme žáky k etickému chování a k uvědomování si možných přínosů i rizik.

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Všichni žáci naší školy při nemocnici jsou vzhledem ke svému aktuálně nepříznivému zdravotnímu stavu žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a pro naplnění svých vzdělávacích možností potřebují poskytnutí podpůrných opatření. Škola poskytuje podpůrná opatření prvního stupně všem žákům. Tato opatření slouží zejména ke kompenzaci obtíží vzniklých v důsledku aktuálně zhoršeného zdravotního nebo psychického stavu.

Východiska pro poskytování podpůrných opatření:

- Pozorování a rozhovor se žákem, popřípadě se zákonným zástupcem.
- Prověřování znalostí a dovedností žáka a reflexe jeho výsledků.
- Analýza procesů, výkonů a výsledků činností žáka.

Poskytovaná podpůrná opatření:

1. Metody výuky

Zvolené metody práce podporují kvalitu poznávacích procesů žáka, zvláště pak aparátu řídicího osvojování učiva (myšlení, pozornost, paměť), rozvíjejí a podporují preferované učební styly žáka, respektují míru nadání žáka a jeho aktuální zdravotní a psychický stav.

Orientují se na rozvíjení informačně receptivních metod zaměřených na rozvoj vnímání, na práci s textem a obrazem, dále na reproduktivní metody upevňující zapamatování, které vedou k osvojování vědomostí a dovedností pomocí opakování a procvičování. Preferují řešení typových úloh a problémů. Aktivizují a motivují žáka a upevňují jeho pracovní návyky i během hospitalizace.

Klade se maximální důraz na individualizaci výuky, což zahrnuje zohledňování individuálních potřeb žáka, respektování jeho aktuálních možností, princip multisenzorického přístupu, nastavení dílčích cílů tak, aby mohl prožívat úspěch.

Volí se taková forma práce, která umožní přiměřenou kontrolu a poskytování zpětné vazby, respektování pracovního tempa žáka, stanovení přiměřených časových limitů pro plnění úkolů.

Zadávání samostatné práce zohledňuje možnosti žáka a podmínky, které má žák k jejímu plnění.

Ve vyučovací hodině se věnuje velká pozornost výběru forem a metod výuky, struktuře vyučovací hodiny, přiměřenosti vyučování, logické organizaci a srozumitelnosti předkládaného učiva a motivaci k učení; současně je zohledňován aktuální zdravotní stav žáka i prostředí, ze kterého žák pochází.

2. Úprava obsahu a výstupů vzdělávání

Obsah a výstupy některých vzdělávacích oblastí jsou upraveny tak, aby odpovídaly možnostem žáků a prostředí školy při nemocnici.

3. Organizace výuky

Stěžejní formou výuky je individuální práce. Pokud je to vhodné a aktuální složení žáků a jejich zdravotní stav to umožňuje, přistupuje učitel ke skupinové výuce, kde zadává buď diferenciované úkoly či naopak úkoly vyžadující kooperativní přístup žáků. Pro podporu žákovy práce je důležité nastavení vhodného průběhu, struktury a délky vyučovací hodiny se střídáním činností. Důležitá je také nabídka volnočasových aktivit i během výuky a podpora rozvoje zájmů žáků a jejich využití ve výuce.

4. Hodnocení

Využívání různých forem hodnocení, nastavování různých kritérií hodnocení v závislosti na charakteru žákova problému, důraz je kladen na podporu rozvoje dovedností a vědomostí žáka.

Je podporováno sebehodnocení žáka.

Hodnocení vždy zohledňuje kontext, ve kterém probíhá, a směřuje nejen k vyhodnocení úspěšnosti žákova učení, ale také k posílení jeho motivace pro další vzdělávání.

5. Přímá podpora

Přímá podpora žáka ve výuce učitelem slouží jednak ke zjištění úrovně znalostí žáka v jednotlivých vzdělávacích oblastech a dále ke zmapování možných forem podpory žáka. Dále je žákovi poskytován výklad učiva, popřípadě cvičení k procvičování probrané látky formou, která přesně odpovídá jeho aktuálním možnostem. V neposlední řadě žák získává okamžitou zpětnou vazbu o výsledcích své činnosti.

6. Pomůcky

Kromě běžných učebnic a pomůcek jsou k výuce hospitalizovaných žáků využívány tablety a PC, didaktické hry a kompenzační pomůcky (polohovací stolky, držáky na tablety, apod.).

Z důvodu krátké délky hospitalizace žáků a z ní vyplývajícího i krátkodobého vzdělávání žáků v naší škole nepřistupujeme k tvorbě plánů pedagogické podpory pro jednotlivé žáky ani k tvorbě individuálních vzdělávacích plánů. Pokud však má žák přiznána podpůrná opatření vyšších stupňů v kmenové škole, snažíme se je naplnit v maximální možné míře a s ohledem na aktuální zdravotní stav, pokud tuto skutečnost zjistíme.

3.4 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Zabezpečení výuky mimořádně nadaných žáků je realizováno poskytováním podpůrných opatření uvedených v kapitole 3.3.

Identifikace mimořádného nadání je dlouhodobý proces. Pobyt v nemocnici je obvykle příliš krátký na rozpoznání těchto žáků. Přesto jsou všichni pedagogové školy připraveni – pokud takového žáka rozpoznají (například při spolupráci s kmenovou školou nebo rodinou) – věnovat mu zvýšenou péči a pomoc

3.5 Začlenění průřezových témat

Možnosti začlenění průřezových témat do programu školy vyplývají z časového omezení pobytu žáků v nemocnici a z možností daných jejich aktuálním zdravotním stavem. Z tohoto důvodu nelze ve škole při nemocnici zajistit zapojení všech žáků do realizace všech průřezových témat. Vycházíme z předpokladu, že tento úkol plní kmenové školy žáků. Při zařazování průřezových témat jsme proto zvolili v maximální možné míře formu integrace do jednotlivých předmětů. Některá témata zpracováváme formou krátkodobých projektů. Při výuce učiva, které v sobě zahrnuje konkrétní téma průřezového tématu, dbá učitel vždy na to, aby žák nejen získal nové poznatky či dovednosti a splnil alespoň částečně očekávaný výstup, ale také dosáhl určitého pokroku v oblasti svých postojů a hodnot a došlo k naplnění cíle průřezového tématu.

Jestliže však průřezová témata vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků, zároveň pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot, nabízí se jednoznačně využití netypické životní situace dítěte pro formování jeho osobnosti právě v této oblasti. Některá témata zejména z **Osobnostní a sociální výchovy** a **Multikulturní výchovy** jsou běžnou součástí každodenního života dětských pacientů. Ocítají se v neznámém prostředí, uprostřed neznámého kolektivu, který si samy nevybraly a navíc ve zhoršeném zdravotním stavu. Přesto musí tuto náročnou situaci zvládnout. Je proto jedním z prvořadých úkolů všech pedagogů školy při nemocnici, aby jim pomohli nejen se s novou životní zkouškou vyrovnat, ale vytěžit z ní zkušenosti, které budou moci uplatnit v budoucím životě.

Za stěžejní považujeme průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**, zejména v tematických okruzích *Sebezpoznání a sebezpojetí* (téma: moje vztahy k druhým lidem), *Seberegulace a sebeorganizace* (témata: sebekontrola a sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia), *Psychohygienu* (témata: dovednosti zvládnání stresových situací – relaxace, hledání pomoci při potížích), *Mezilidské vztahy* (témata: chování podporující dobré vztahy, respektování, empatie) a *Hodnoty, postoje, praktická etika* (téma: pomáhající a prosociální chování). Druhým významným průřezovým tématem je **Multikulturní výchova**, neboť nemocnice je místem, kde se stále častěji setkávají lidé z různých kulturních a etnických skupin avšak se stejným problémem – zhoršeným zdravotním stavem, který v danou chvíli působí paradoxně pozitivně jako sjednocující prvek. Z tematických okruhů je třeba zdůraznit *Lidské vztahy* (témata: udržování tolerantních vztahů a rozvíjení spolupráce s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost, tolerance a empatie), *Multikulturalita* (téma: naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem) a *Princip sociálního smíru a solidarity* (témata: odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám, otázka lidských práv). Z ostatních průřezových témat se zaměřujeme ještě na **Environmentální výchovu** a to především na její tematický okruh *Vztah člověka k prostředí* (téma: prostředí a zdraví – rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby jeho ochrany).

	1. stupeň	2. stupeň
Osobnostní a sociální výchova		
Rozvoj schopností poznávání	ČJ, ČJS, M, UK, EV	ČJ, F, CH, M, PŘ, UK, VO, EV

Sebezpoznání a sebepojetí	ČJS, UK, EV	UK, VO, EV
Seberegulace a sebeorganizace	ČJS, AJ, NJ, EV	VO, AJ, NJ, EV
Psychohygiena	ČJS, ČSP, M, UK, EV	ČSP, M, UK, VO, EV
Kreativita	ČJS, ČJ, ČSP, UK, AJ, EV	ČJ, ČSP, UK, AJ, ZAJ, ZFJ, EV
Poznávání lidí	ČJS, AJ, EV	AJ, VO, ZAJ, ZRJ, EV
Mezilidské vztahy	ČJS, EV	VO, EV
Komunikace	AJ, ČJ, ČJS, NJ, EV, KAJ	AJ, ČJ, VO, ZAJ, ZFJ, ZRJ, NJ, EV, KAJ
Kooperace a kompetice	AJ, ČJS, EV	AJ, ZAJ, VO, EV
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ČJS, M, EV	M, VO, EV
Hodnoty, postoje, praktická etika	ČJS, ČSP, EV	ČSP, VO, EV
Výchova demokratického občana		
Občanská společnost a škola		VO
Občan, občanská společnost a stát	ČJS	D, VO, Z
Formy participace občanů v politickém životě		D, VO, Z
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		D, VO, Z
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech		
Evropa a svět nás zajímá	AJ, ČJS, NJ, UK	AJ, D, NJ, UK, ZAJ, ZFJ, ZNJ, Z, KAJ
Objevujeme Evropu a svět	AJ, ČJS, NJ	AJ, NJ, ZAJ, ZFJ, ZNJ, Z, KAJ
Jsme Evropané	AJ, ČJS, NJ	AJ, D, NJ, VO, ZNJ, Z

Multikulturní výchova		
Kulturní diference	AJ, ČJ, ČSP, NJ, UK, EV	AJ, ČJ, ČSP, D, NJ, UK, VO, ZAJ, ZFJ, ZNJ, ZRJ, Z, EV, KAJ
Lidské vztahy	ČJ, ČJS, ČSP, NJ, UK, EV	ČJ, ČSP, D, NJ, UK, VO, ZNJ, ZRJ, EV
Etnický původ	ČJS, EV	D, ZRJ, Z, EV
Multikulturalita	AJ, NJ, EV	AJ, D, NJ, ZAJ, ZNJ, Z, EV

Princip sociálního smíru a solidarity	ČSP, NJ, EV	ČSP, NJ, ZNJ, Z, VO, EV
Environmentální výchova		
Ekosystémy	ČJS	PŘ
Základní podmínky života	ČJS	F, CH, PŘ
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	ČJS	CH, PŘ, Z
Vztah člověka k prostředí	ČJS	F, PŘ, Z
Mediální výchova		
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	ČJ	ČJ, VO, EV, INF
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	ČJ	ČJ, INF
Stavba mediálních sdělení	ČJ	ČJ
Vnímání autora mediálních sdělení	ČJ	ČJ
Fungování a vliv médií ve společnosti	ČJ	ČJ, VO, EV
Tvorba mediálního sdělení	ČJ	ČJ, INF
Práce v realizačním týmu	ČJ	ČJ, INF

4 Učební plán

4.1 Tabulace učebního plánu

Žák si povinně volí předměty z nabídky v rámci stanovené časové dotace pro jednotlivé ročníky. Přihlíženo je zejména

k individuálním potřebám a aktuálním možnostem každého žáka a vzdělávacímu programu kmenové školy.

UČEBNÍ PLÁN – 1. STUPEŇ ZŠ - denní časová dotace pro jednotlivé ročníky:

ročník	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Celkem za týden	<u>Nabídka vyučovacích předmětů:</u>
1.	4	4	4	4	4	20	Český jazyk
2.	4	5	4	4	4	21	Matematika
3.	5	5	5	5	5	25	Anglický jazyk
4.	5	6	5	5	5	26	Německý jazyk
5.	5	6	5	5	5	26	Informatika
Součet vyučovacích hodin na 1. stupni ZŠ						118	Člověk a jeho svět Člověk a svět práce Umění a kultura Konverzace v anglickém jazyce Etická výchova

UČEBNÍ PLÁN – 2. STUPEŇ ZŠ - denní časová dotace pro jednotlivé ročníky:

ročník	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Celkem za týden	<u>Nabídka vyučovacích předmětů:</u>
6.	6	6	6	6	6	30	Český jazyk
7.	6	6	6	6	6	30	Matematika
8.	6	7	6	6	6	31	Anglický jazyk
9.	6	7	6	6	6	31	Německý jazyk
Součet vyučovacích hodin na 2. stupni ZŠ						122	Informatika Dějepis Výchova k občanství Fyzika Chemie Přírodopis Zeměpis Člověk a svět práce Umění a kultura Konverzace v anglickém jazyce Základy anglického jazyka Základy německého jazyka Základy francouzského jazyka

4.2 Poznámky k vyučovacím předmětům

Poř. č.	Název předmětu	Zkratka	Poznámky k vyučovacím předmětům	Vzdělávací oblast Vzdělávací obor
1.	Český jazyk	ČJ	Povinně volitelný předmět v 1. – 9. ročníku	Jazyk a jazyková komunikace <i>Jazyk a jazyková komunikace</i>
2.	Anglický jazyk	AJ		Jazyk a jazyková komunikace <i>Cizí jazyk</i>
3.	Matematika	M		Matematika a její aplikace <i>Matematika a její aplikace</i>
4.	Informatika	INF		Informatika <i>Informatika</i>
5.	Člověk a jeho svět	ČJS	Povinně volitelný předmět v 1. – 5. ročníku.	Člověk a jeho svět <i>Člověk a jeho svět</i>
6.	Německý jazyk	NJ	Povinně volitelný předmět v 1. – 9. ročníku	Jazyk a jazyková komunikace <i>Cizí jazyk</i>
7.	Umění a kultura	UK	Povinně volitelný předmět v 1. – 9. ročníku.	Umění a kultura <i>Hudební výchova</i> <i>Výtvarná výchova</i>
8.	Člověk a svět práce	ČSP	Povinně volitelný předmět v 1. – 9. ročníku.	Člověk a svět práce <i>Člověk a svět práce</i>
9.	Dějepis	D	Povinně volitelný předmět v 6. – 9. ročníku.	Člověk a společnost <i>Dějepis</i>
10.	Výchova k občanství	VO		Člověk a společnost <i>Výchova k občanství</i>
11.	Fyzika	F		Člověk a příroda <i>Fyzika</i>
12.	Chemie	CH		Člověk a příroda <i>Chemie</i>

13.	Přírodopis	PŘ	Povinně volitelný předmět v 6. – 9. ročníku.	Člověk a příroda <i>Přírodopis</i>
14.	Zeměpis	Z		Člověk a příroda <i>Zeměpis</i>
15.	Základy německého jazyka	ZNJ	Povinně volitelný předmět v 6. – 9. ročníku.	Jazyk a jazyková komunikace Další cizí jazyk
16.	Základy francouzského jazyka	ZFJ		Jazyk a jazyková komunikace <i>Další cizí jazyk</i>
17.	Základy ruského jazyka	ZRJ		Jazyk a jazyková komunikace <i>Další cizí jazyk</i>
18.	Základy anglického jazyka	ZAJ		Jazyk a jazyková komunikace <i>Další cizí jazyk</i>
19.	Konverzace v anglickém jazyce	KAJ		Jazyk a jazyková komunikace <i>Cizí jazyk</i>
20.	Etická výchova	EV		Doplňující vzdělávací obor <i>Etická výchova</i>

4.3 Preferované školní akce

Jako součást výchovně vzdělávací činnosti školy jsou do ročního plánu výchovy a vzdělávání pravidelně zařazovány tyto hlavní („preferované“) školní akce: **realizace školních projektů zaměřených na podporu vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a preventivního programu školy.**

4.4 Poznámky k organizaci výuky

1. Za součást učebního plánu školy jsou považovány i všechny ostatní (výchovně vzdělávací, kulturní, aj.) akce, které jsou aktuálně zařazeny do vzdělávání. Patří sem i účast ve státních a mezinárodních projektech, účast v předmětových soutěžích a také veškeré volnočasové aktivity organizované školou a školním klubem.
2. Základní vyučovací jednotkou je vyučovací hodina (15 min). Její délka se může v rámci poskytovaných podpůrných opatření zkrátit či prodloužit podle aktuálních zdravotních možností žáka a jeho individuálních vzdělávacích potřeb.
3. Vyučovací hodina nemusí odpovídat jednomu vyučovacím předmětu. Učitel podle potřeb a možností žáka a s přihlédnutím ke vzdělávacímu programu kmenové školy může ve vyučovací hodině integrovat více vyučovacích předmětů. Zápis v třídní knize však zobrazuje činnosti a učivo jednotlivých vyučovacích předmětů.
4. V souladu s poskytovanými podpůrnými opatřeními je výuka realizována převážně individuálně na základě předchozí pedagogické diagnostiky učitelem.

5 Učební osnovy

Učební osnovy všech vyučovacích předmětů jsou zpracovány bez členění do jednotlivých ročníků. Zachováno je pouze dělení podle období:

1.období .....1. – 3. ročník, 2.období .....4. – 5. ročník, 3.období .....6. – 9. ročník.

Toto členění umožňuje lepší možnost návaznosti na učivo kmenových škol žáků a maximální přizpůsobivost školním vzdělávacím programům různých typů škol.

5.1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

5.1.1 Charakteristika vyučovacního předmětu

Vyučovací předmět *Český jazyk a literatura* má v učebních osnovách jedinečné postavení. Dovednosti získané jeho postupným osvojováním jsou velmi důležité nejen pro úspěšné osvojování poznatků v dalších vyučovacích předmětech, ale také pro schopnost vyjádření vlastních myšlenek, názorů a pocitů. Hlavním cílem vyučovacního předmětu je rozvoj komunikačních kompetencí ve všech jejich podobách. Ve vzdělávacím obsahu jsou integrována některá témata čtenářské gramotnosti. Zvláště čtenářské dovednosti jsou zcela přirozeně rozvíjeny v klidném a čtenářsky příznivém prostředí. Je kladen důraz zejména na vytváření kladného vztahu ke knihám a literatuře, na chápání četby jako smysluplného využití volného času a na základní čtenářské dovednosti, jako jsou porozumění textu, předvídání děje, chápání dějové posloupnosti, určování hlavní myšlenky, vyvozování závěrů, vyhledávání informací v textu a jejich následné zpracování a další.

Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání; k vnímání a postupnému osvojování českého jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů, ke zvládnutí pravidel mezilidské komunikace, k získávání informací z různých zdrojů a zvládnutí práce s texty různého zaměření a ke kultivovanému písemnému i ústnímu projevu.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Český jazyk a literatura* vychází ze vzdělávacího oboru *Český jazyk a literatura*, který je součástí vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace*. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Český jazyk a literatura* má komplexní charakter, pro přehlednost je rozdělen do tří složek: *Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy*. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná. Plánování individuálního vzdělávacího obsahu pro každého žáka vychází zejména z plánu učiva v kmenové škole. Rozpracování očekávaných výstupů odpovídá Standardům pro základní vzdělávání.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Rozvoj schopností poznávání, Kreativita, Komunikace*

Multikulturní výchova: *Kulturní diference, Lidské vztahy*

Mediální výchova: *Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti, Práce v realizačním týmu, Tvorba mediálního sdělení*

Výuka je realizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Klademe důraz na rozvoj vyjadřovacích schopností žáků v ústní i písemné formě.
- Zařazujeme do výuky práci ve věkově heterogenních skupinách.
- Podněcujeme žáky k vlastnímu ověřování správnosti řešení zadaných úkolů.
- Zadáváme žákům práce vyžadující využívání různých zdrojů informací.
- Zadáváme úkoly rozvíjející čtenářskou gramotnost žáků.

5.1.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

1. vzdělávací období

Komunikační a slohová výchova

- *plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti*
- *porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti*
- *respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru*
- *pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost*
- *v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči*
- *volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích*
- *na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev*
- *zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním*
- *píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev*
- *píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení*
- *seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh*
- čtení – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné a plynulé); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, klíčová slova)
- naslouchání – praktické, věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)
- mluvený projev – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)
- písemný projev – základní hygienické návyky ; technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka

Jazyková výchova

- *rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky*
- *porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná*
- *porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost*
- *rozlišuje slovní druhy v základním tvaru*
- *užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves*
- *spojuje věty do jednodušších souvětí*
- *rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího*
- *odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech ; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování*
- zvuková stránka jazyka – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)
- slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, stavba slova
- tvarosloví - slovní druhy, tvary slov
- skladba - věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice
- pravopis - lexikální

Literární výchova

- čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností
- poslech literárních textů
- zážitkové čtení a naslouchání
- tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
- základní literární pojmy – rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář

2. vzdělávací období

Komunikační a slohová výchova

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti
- čtení – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)
- naslouchání – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)
- mluvený projev – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)
- písemný projev – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník); vypravování

Jazyková výchova

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty

- *odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí*
- *užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje*
- *píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách*
- *zvládá základní příklady syntaktického pravopisu*
- zvuková stránka jazyka – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)
- slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)
- tvarosloví – slovní druhy, tvary slov
- skladba – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice
- pravopis – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

Literární výchova

- *vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je*
- *volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma*
- *rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů*
- *při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy*
- poslech literárních textů
- zážitkové čtení a naslouchání
- tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
- základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

3. vzdělávací období

Komunikační a slohová výchova

- *odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji, rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru*
- *rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj*
- *dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci*
- *odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru*
- *v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči*
- *zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu*
- *využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví referát*
- *uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování*
- *využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů*
- čtení – praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací), kritické (analytické, hodnotící), prožitkové
- naslouchání – praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu), zážitkové

- mluvený projev – zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu); komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse
- písemný projev – na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech; vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, teze, strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně zabarvený popis, výklad, úvaha)

Jazyková výchova

- *spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova*
- *rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování*
- *samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami*
- *správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci*
- *využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace*
- *rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí*
- *v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí*
- *rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití*
- *zvuková stránka jazyka – zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování)*
- *slovní zásoba a tvoření slov – slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov*
- *tvarosloví – slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov*
- *skladba – výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu*
- *pravopis – lexikální, morfologický, syntaktický*
- *obecné poučení o jazyce – čeština (jazyk národní, jazyk mateřský), skupiny jazyků (slovanské – především slovenština – a jiné, jazyky menšinové), rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky), jazyk a komunikace (jazyková norma a kodifikace, kultura jazyka a řeči, původ a základy vývoje češtiny, jazykové příručky)*

Literární výchova

- *uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla*
- *rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora*
- *formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo*
- *tvoří vlastní literární text podle svých schopností*
- *rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty*
- *rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele*
- *uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře*
- *porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování*
- *vyhledává informace v různých informačních zdrojích*
- *tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, vytváření vlastních textů, výtvarný doprovod k literárním textům*
- *způsoby interpretace literárních děl*
- *základy literární teorie a historie, struktura literárního díla, jazyk literárního díla, zvukové prostředky poezie, literatura věcná a umělecká*
- *literární druhy a žánry – poezie, próza, drama, žánry lyrické a epické*
- *hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé*

5.2 MATEMATIKA

5.2.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Hlavním cílem předmětu *Matematika* je vést žáka k osvojování poznatků, vědomostí a dovedností směřujících k získání matematické a finanční gramotnosti a jejich následné uplatňování v praktickém životě. Finanční gramotnost je rozvíjena zejména výběrem vhodných úloh a didaktických pomůcek. Výuka v předmětu *Matematika* je založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Vzdělávání v tomto předmětu směřuje k důkladnému porozumění základních myšlenkových postupů a pojmů matematiky a jejich vzájemných vztahů. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Matematika* vychází ze vzdělávací oblasti *Matematika a její aplikace*. Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy: *Číslo a početní operace* na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh *Číslo a proměnná*, dále tematické okruhy *Závislosti, vztahy a práce s daty*, *Geometrie v rovině a v prostoru* a *Nestandardní aplikační úlohy a problémy*. Rozpracování očekávaných výstupů odpovídá Standardům pro základní vzdělávání.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Rozvoj schopností poznávání, Psychohygiena, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti*

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Zadáváme žákům samostatné práce vyžadující aplikaci teoretických poznatků.
- Při vytváření problémových úloh využíváme reálné životní situace.
- Zadáváme úlohy, které rozvíjejí finanční gramotnost žáků.
- Ve výuce využíváme hry, názorné pomůcky, programy na PC, aplikace na iPad.

5.2.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

1. vzdělávací období

Číslo a početní operace

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
- přirozená čísla
- zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, model)
- násobilka
- vlastnosti početních operací s čísly
- písemné algoritmy početních operací

Závislosti, vztahy a práce s daty

- *orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času*
- *popisuje jednoduché závislosti z praktického života*
- *doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel*
- závislosti a jejich vlastnosti
- tabulky, jízdní řády

Geometrie v rovině a v prostoru

- *rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci*
- *porovnáva velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky*
- *rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině*
- základní útvary v rovině – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh
- základní útvary v prostoru – kvádr, krychle, koule
- délka úsečky; jednotky délky
- osově souměrné útvary

2. vzdělávací období

Číslo a početní operace

- *využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení*
- *provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel*
- *zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel*
- *řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel*
- *modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku*
- *porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel*
- *přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty*
- *porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose*
- přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky
- zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)
- vlastnosti početních operací s čísly

Závislosti, vztahy a práce s daty

- *vyhledává, sbírá a třídí data*
- *čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy*
- závislosti a jejich vlastnosti
- diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády

Geometrie v rovině a v prostoru

- *narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce*
- *sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran*
- *sestrojí rovnoběžky a kolmice*
- *určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu*
- *rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru*
- základní útvary v rovině – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník

- základní útvary v prostoru – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec
- délka úsečky; jednotky délky a jejich převody
- obvod a obsah obrazce
- vzájemná poloha dvou přímk v rovině
- osově souměrné útvary

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky
- slovní úlohy
- číselné a obrázkové řady
- magické čtverce
- prostorová představivost

3.vzdělávací období

Číslo a proměnná

- provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
- zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
- modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
- užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
- řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
- řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
- analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel
- dělitelnost přirozených čísel – prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti
- celá čísla – čísla navzájem opačná, číselná osa
- desetinná čísla, zlomky, rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek
- poměr – měřítko, úměra, trojčlenka
- procenta – procento, promile; základ, procentová část, počet procent; jednoduché úrokování
- mocniny a odmocniny – druhá mocnina a odmocnina
- výrazy – číselný výraz a jeho hodnota; proměnná, výrazy s proměnnými, mnohočleny
- rovnice – lineární rovnice, soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými

Závislosti, vztahy a práce s daty

- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
- porovnává soubory dat
- určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů
- závislosti a data – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr
- funkce – pravoúhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, lineární funkce

Geometrie v rovině a v prostoru

- *zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku*
- *charakterizuje a třídí základní rovinné útvary*
- *určuje velikost úhlu měřením a výpočtem*
- *odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů*
- *využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh*
- *načrtne a sestrojí rovinné útvary*
- *užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků*
- *načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar*
- *určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti*
- *odhaduje a vypočítá objem a povrch těles*
- *načrtne a sestrojí síť základních těles*
- *načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině*
- *analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu*
  - rovinné útvary – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímk v rovině (typy úhlů), shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků)
  - metrické vlastnosti v rovině – druhy úhlů, vzdálenost bodu od přímky, trojúhelníková nerovnost, Pythagorova věta
  - prostorové útvary – kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol
  - konstrukční úlohy – množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice), osová souměrnost, středová souměrnost

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

- *užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací*
- *řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí*
  - číselné a logické řady
  - číselné a obrázkové analogie
  - logické a netradiční geometrické úlohy

5.3 ANGLICKÝ JAZYK

5.3.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Anglický jazyk* přispívá ke komplexnímu rozvoji jazykové gramotnosti. Hlavním cílem předmětu je vybavit žáky potřebnými znalostmi a formovat jejich jazykové a komunikativní dovednosti. Naplnění cíle směřuje k rozšíření spektra možností při volbě následné vzdělávací dráhy i budoucího pracovního uplatnění. Jazyková vybavenost taktéž usnadňuje komunikaci v rámci Evropy i světa, ať již komunikaci probíhající „tváří v tvář“ či prostřednictvím moderních informačních a komunikačních technologiích. Důležitou součástí edukačního procesu je prostřednictvím osvojování jazyka přispívat k pochopení a respektování odlišností pramenících ze soužití v multikulturní společnosti.

Ve vzdělávacím obsahu jsou integrovány některé oblasti čtenářské gramotnosti. Důraz je kladen zejména na rozvíjení základních čtenářských dovedností, jako jsou porozumění textu, předvídání děje, chápání dějové posloupnosti, určování hlavní myšlenky, vyvozování závěrů, vyhledávání informací v textu a jejich následné zpracování a další.

Vzdělávání v tomto vyučovací předmětu vede k zvládnutí mluvené i psané podoby anglického jazyka na úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Anglický jazyk* vychází ze vzdělávacího oboru *Cizí jazyk*, který je součástí vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace*. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu má komplexní charakter a pro přehlednost je rozdělen podle realizovaných činností do těchto složek: *Řečové dovednosti, Poslech s porozuměním, Mluvení, Čtení s porozuměním, Produktivní řečové dovednosti a Psaní*. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná. Rozpracování očekávaných výstupů odpovídá Standardům pro základní vzdělávání.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Seberegulace a sebeorganizace, Kreativita, Poznávání lidí, Komunikace, Kooperace a kompetice*

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: *Evropa nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět a Jsme Evropané*

Multikulturní výchova: *Kulturní diference, Multikulturalita*

Výuka je realizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Nabízíme žákům k řešení úkoly, které vyžadují propojení znalostí z více vyučovacích předmětů.
- Zařazujeme činnosti umožňující komunikaci ve věkově heterogenních skupinách žáků.
- Využíváme řízené diskuse a rozhovory.
- Zařazujeme úkoly rozvíjející čtenářské dovednosti žáků.
- Ve výuce využíváme didaktické hry, programy na PC a aplikace pro iPad.

5.3.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

1. vzdělávací období

Řečové dovednosti

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy
- zvuková a grafická podoba jazyka – základní výslovnostní návyky
- slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblečení, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

2. vzdělávací období

Poslech s porozuměním

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu
- zvuková a grafická podoba jazyka – vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a počasí

Mluvení

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
- zvuková podoba jazyka – základní výslovnostní návyky
- slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Čtení s porozuměním

- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- slovní zásoba – práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a počasí

Produktivní řečové dovednosti

- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- zvuková a grafická podoba jazyka – základní výslovnostní návyky
- slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Psaní

- *napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života*
- *vyplní osobní údaje do formuláře*
- grafická podoba jazyka – vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

3. vzdělávací období

Poslech s porozuměním

- *rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně*
- *rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojených témat*
- zvuková podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace
- slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí

Mluvení

- *zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích*
- *mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojených tématech*
- *vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života*
- zvuková podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti, intonace
- slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím;
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí
- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Čtení s porozuměním

- *vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech*
- *rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace*
- zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby
- slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí

Psaní

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- reaguje na jednoduché písemné sdělení
- grafická podoba jazyka – ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby
- slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům; práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí
- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

5.4 NĚMECKÝ JAZYK

5.4.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Hlavním cílem vyučovacího předmětu *Německý jazyk* je vybavit žáky potřebnými znalostmi a formovat jejich jazykové a komunikativní dovednosti. Postupné osvojování německého jazyka pomáhá žákovi snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility žáka jak v jeho osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Pomáhá žákům uvědomit si význam německého jazyka jako komunikačního prostředku v rámci integrované Evropy. Umožňuje jim poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje žákovo vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance. Žáci mají získat především dobré základy německého jazyka a vytvořit si předpoklady pro další studium. Proto klademe důraz na osvojování základních gramatických znalostí a základní slovní zásoby k aktivnímu využití v běžných komunikačních situacích.

Ve vzdělávacím obsahu jsou integrovány některé oblasti čtenářské gramotnosti. Důraz je kladen zejména na rozvíjení základních čtenářských dovedností, jako jsou porozumění textu, předvídání děje, chápání dějové posloupnosti, určování hlavní myšlenky, vyvozování závěrů, vyhledávání informací v textu a jejich následné zpracování a další.

Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu vede k zvládnutí mluvené i psané podoby německého jazyka na úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Německý jazyk* vychází ze vzdělávacího oboru *Cizí jazyk*, který je součástí vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace*. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu má komplexní charakter a pro přehlednost je rozdělen podle realizovaných činností do těchto složek: *Řečové dovednosti*, *Poslech s porozuměním*, *Mluvení*, *Čtení s porozuměním*, *Produktivní řečové dovednosti* a *Psaní*. Plánování individuálního vzdělávacího obsahu pro každého žáka vychází především z plánu učiva v jeho kmenové škole, náročnost a rozsah učiva volí vyučující s ohledem na dosavadní znalosti a schopnosti žáka a také na jeho aktuální zdravotní stav. Rozpracování očekávaných výstupů odpovídá Standardům pro základní vzdělávání.

V rámci předmětu *Německý jazyk* jsou realizovány tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Seberegulace a sebeorganizace, Komunikace*

Multikulturní výchova: *Kulturní difference, Lidské vztahy, Multikulturalita, Princip sociálního smíru a solidarity*

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Povzbuzujeme žáky k využívání získaných komunikačních dovedností při navazování kontaktu s ostatními lidmi.
- Využíváme řízené diskuze a rozhovory.
- Podněcujeme žáky k vyhledávání, zpracovávání a používání potřebných informací z různých zdrojů.
- Zařazujeme úkoly rozvíjející čtenářské dovednosti žáků.
- Ve výuce využíváme didaktické hry, programy na PC a aplikace pro iPad.

5.4.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

1. vzdělávací období

Řečové dovednosti

- *rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně*
- *zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal*
- *rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu*
- *rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu*
- *přihlíží k mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení*
- *píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy*
- zvuková a grafická podoba jazyka – základní výslovnostní návyky
- slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblekání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

2. vzdělávací období

Poslech s porozuměním

- *rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností*
- *rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu*
- *rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu*
- zvuková a grafická podoba jazyka – vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblekání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a počasí

Mluvení

- *zapojí se do jednoduchých rozhovorů*
- *sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat*
- *odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá*
- zvuková podoba jazyka – základní výslovnostní návyky
- slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Čtení s porozuměním

- *vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům*
- *rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu*
- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- slovní zásoba – práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a počasí

Produktivní řečové dovednosti

- *rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu*
- zvuková a grafická podoba jazyka – základní výslovnostní návyky
- slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Psaní

- *napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života*
- *vyplní osobní údaje do formuláře*
- grafická podoba jazyka – vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

3.vzdělávací období

Poslech s porozuměním

- *rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně*
- *rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojených témat*
- zvuková podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace
- slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí

Mluvení

- *zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích*
- *mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojených tématech*
- *vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života*
- zvuková podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti, intonace
- slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím;
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí
- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Čtení s porozuměním

- *vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech*
- *rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace*
- zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby
- slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání,
- moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí

Psaní

- *vyplní základní údaje o sobě ve formuláři*
- *napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat*
- *reaguje na jednoduché písemné sdělení*
- grafická podoba jazyka – ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby
- slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům; práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí

- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

5.5 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

5.5.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Hlavním cílem vyučovacího předmětu je rozvíjet dosavadní poznatky, dovednosti a zkušenosti žáků a utvářet jejich prvotní ucelený obraz světa. Učit žáky pozorovat a pojmenovávat jevy a děje a jejich vzájemné vztahy a souvislosti, vyjadřovat své vlastní myšlenky, poznatky a dojmy a reagovat na myšlenky, názory a podněty ostatních.

Důležitou podmínkou pro úspěšné vzdělávání v tomto předmětu je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování.

Zahrnuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Je jedním z předmětů rozvíjejících finanční gramotnost žáků zejména v peněžní a rozpočtové složce. Svým zaměřením směřuje k vytváření dovedností pro praktický život.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Člověk a jeho svět* vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* RVP ZV. Vzdělávací obsah předmětu *Člověk a jeho svět* je členěn do pěti tematických okruhů - *Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Člověk a čas; Rozmanitost přírody a Člověk a zdraví*. Zvýšený důraz je kladen zejména na poslední tematický okruh – *Člověk a zdraví*, který se vzhledem k prostředí nemocniční školy přímo nabízí k podrobnějšímu probírání a také tematický okruh *Lidé kolem nás*, ve kterém si žáci osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci, solidarity a snášenlivosti mezi lidmi a osvojují si základní poznatky a dovednosti z oblasti finanční gramotnosti. Konkrétní učivo často vychází z nastalé reálné nestandardní životní situace žáka (jeho pobytu v nemocnici).

Předmět *Člověk a jeho svět* je vyučován pouze na 1. stupni ZŠ.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygienu, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika*

Výchova demokratického občana: *Občan, občanská společnost a stát*

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: *Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět a Jsme Evropané*

Multikulturní výchova: *Lidské vztahy a Etnický původ*

Environmentální výchova: *Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí a Vztah člověka k prostředí*

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Vedeme žáky k využívání vhodných zdrojů informací (encyklopedie, články, PC programy, internet)
- Zpestřujeme výuku začleněním vhodných didaktických her k probírané tematice
- Organizujeme celoškolské projektové dny, pořádáme akce připomínající lidové tradice (Mikuláš, Vánoce, masopust, Morana...)
- Využíváme nastalý zdravotní stav žáků k podnícení zájmu o jejich vlastní zdraví
- Zařazujeme do výuky úkoly rozvíjející finanční gramotnost žáků

5.5.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

1. vzdělávací období

Místo, kde žijeme

- *vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí*
- *začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)*
  - domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště
  - škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace
  - obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť

Lidé kolem nás

- *rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům*
- *odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností*
  - rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání
  - chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům

Lidé a čas

- *využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti*
- *pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu*
- *uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost*
  - orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období
  - báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

Rozmanitost přírody

- *pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích*
- *roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě*
- *provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů*
  - látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
  - voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
  - nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
  - vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období
  - rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka

- životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí
- rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy

Člověk a jeho zdraví

- *uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví*
- *rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných*
- *chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek*
- *reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech*
- lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena
- osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
- přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku

2. vzdělávací období

Místo, kde žijeme

- *určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu*
- *určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě*
- *rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy*
- *vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam*
- *porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích*
- *rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam*
- okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany
- regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR
- naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly
- Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování
- mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky

Lidé kolem nás

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou
- orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy
- rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, fyzická a duševní práce, zaměstnání
- soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie
- právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy,
- vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky

Lidé a čas

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období
- současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

Rozmanitost přírody

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu
- látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
- nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období
- rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka
- životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí
- rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva

- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy

Člověk a jeho zdraví

- *využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života*
- *rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození*
- *účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob*
- *uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista*
- *předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek*
- *uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou*
- *rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc*
- lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena
- návykové látky, závislosti a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
- přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

5.6 UMĚNÍ A KULTURA

5.6.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Hlavním cílem vyučovacího předmětu je vést žáka k osvojování světa s estetickým účinkem, ve kterém dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k chápání existence umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddelitelné součásti lidské existence, ke kultivování projevů a potřeb, k utváření hierarchie hodnot, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností. Vede žáka k nalézání způsobů vlastního vyjadřování osobních prožitků a postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Umění a kultura* vychází ze vzdělávacích oborů *Výtvarná výchova a Hudební výchova*. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu má komplexní charakter a pro přehlednost je rozdělen podle realizovaných činností do šesti bloků: *Vokální činnosti, Instrumentální činnosti; Poslechové činnosti; Činnosti rozvíjející smyslovou citlivost; Činnosti rozvíjející uplatňování subjektivity; Ověřování komunikačních účinků*. Vzhledem ke specifickým podmínkám vzdělávání v nemocničním prostředí je vzdělávací obsah zaměřen převážně teoreticky.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygienu, Kreativita*

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: *Evropa a svět nás zajímá*

Multikulturní výchova: *Kulturní diference, Lidské vztahy*

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Podněcujeme žáky k tvůrčímu experimentování.
- Umožňujeme žákům využívat informační technologie k realizaci vlastních uměleckých představ.
- Pomáháme žákům nacházet vlastní tvořivý přístup při realizaci výtvarných a hudebních aktivit.
- Zapojujeme žáky do příprav a realizací kulturních akcí školy a školních projektů.

5.6.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení ***očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva*** do vzdělávacích období:

1. vzdělávací období

Vokální činnosti

- *rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné a dynamické změny v proudu znějící hudby*
- záznam vokální hudby – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky)

Instrumentální činnosti

- *rytmizuje a melodizuje jednoduché texty*
- *využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře*
- rytmizace, hudební improvizace
- hra na hudební nástroje – hudební nástroje z Orffova instrumentáře, využití vhodných aplikací na iPad, jednoduché elektronické nástroje

Poslechové činnosti

- *rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální*
- hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj

Činnosti rozvíjející smyslovou citlivost

- *rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy a objekty, porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ*
- *v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti*
- prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury, - jejich jednoduché vztahy a kombinace (podobnost, kontrast, rytmus), proměny v ploše, objemu a prostoru
- uspořádání objektů do celků podle jejich výraznosti a vzájemného postavení

Činnosti rozvíjející uplatňování subjektivity

- *vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje*
- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty
- typy vizuálně obrazných vyjádření – hračky, objekty, ilustrace textů

Ověřování komunikačních účinků

- *na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně - obrazných vyjádření*
- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření v rámci skupiny, v níž se žák pohybuje

2. vzdělávací období

Vokální činnosti

- *rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné a dynamické změny v proudu znějící hudby*
- záznam vokální hudby – nota jako grafický znak pro tón, notový zápis jako opora při realizaci písně
- hudební rytmus – 2/4, 3/4, 4/4 takt

Instrumentální činnosti

- *realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not*
- hra na hudební nástroje – hudební nástroje z Orffova instrumentáře, využití vhodných aplikací na iPad, jednoduché elektronické nástroje
- záznam instrumentální melodie – čtení a zápis rytmického schématu

Poslechové činnosti

- *rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby*
- *rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků*
- hudební formy – malá písňová forma, rondo, variace
- interpretace hudby – slovní vyjádření (jaká je hudba a proč je taková)
- hudební styly a žánry – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.
- hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem – rytmus, melodie, harmonie, barva, melodie vzestupná a sestupná

Činnosti rozvíjející smyslovou citlivost

- *při vlastní tvůrčí činnosti užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření*
- *nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly*
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama

Činnosti rozvíjející uplatňování subjektivity

- *osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky*
- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby

- typy vizuálně obrazných vyjádření – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama

Ověřování komunikačních účinků

- *při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností*
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření v komunikaci s ostatními žáky, rodinnými příslušníky a v rámci dalších skupin

3. vzdělávací období

Vokální činnosti

- *orientuje se v proudu znějící hudby*
- hudební rytmus – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby
- rozvoj hudebního sluchu a představivosti – zachycování rytmu, popř. i melodie zpívané (hrané) písni pomocí grafického (notového) zápisu a naopak

Instrumentální činnosti

- *využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách*
- hra a tvorba doprovodů s využitím Orffova instrumentáře, keyboardu, počítače apod.
- záznam hudby – noty, notační programy (např. Sibelius, Finale a Capella)

Poslechové činnosti

- *zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období*
- *vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění*
- hudební dílo a jeho autor – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, kýč, módnost a modernost, stylová provázanost)
- hudební styly a žánry – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům
- interpretace znějící hudby – slovní charakterizování hudebního díla, vytváření vlastních soudů a preferencí

Činnosti rozvíjející smyslovou citlivost

- *vybírání, vytváření a pojmenovávání prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků*
- *zaznamenává vizuální zkušenost*
- prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu, ve statickém i dynamickém vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama

Činnosti rozvíjející uplatňování subjektivity

- *vybírání, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření*
- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru a jeho proměny
- typy vizuálně obrazných vyjádření – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama

Ověřování komunikačních účinků

- *interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků*
- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování, důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby

5.7 ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

5.7.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Hlavním cílem vyučovacího předmětu *Člověk a svět práce* je upevňovat obecné pracovní dovednosti a návyky, rozvíjet již získané znalosti o světě práce a vést žáka k osvojování nových uživatelských dovedností ve změněných pracovních podmínkách a k získávání poznatků o oborech lidské činnosti, s nimiž přichází do bezprostředního kontaktu během hospitalizace a přispívat tak k vytváření jeho životní a profesní orientace. Koncepce vyučovacího předmětu vychází ze znalosti momentálních zkušeností žáků, kteří přicházejí do přímého kontaktu s konkrétními lidskými činnostmi a technikou ve specifických podmínkách nemocnice a seznamují se s nimi. Praktické pracovní činnosti vedou nejen k získávání nových pracovních dovedností a návyků, ale napomáhají také ke zvládnutí náročné životní situace a k odlehčení psychické zátěže žáků.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Člověk a svět práce* vychází ze vzdělávacího oboru *Člověk a svět práce*. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu je na 1. stupni rozdělen na tematické okruhy *Práce s drobným materiálem* a *Konstrukční činnosti*, tematické okruhy *Pěstivelské práce* a *Příprava pokrmů* nejsou z provozních a hygienických důvodů realizovány. Ze stejných důvodů jsou na 2. stupni realizovány pouze tematické okruhy *Využití digitálních technologií* a *Svět práce*. Plánování individuálního vzdělávacího obsahu pro každého žáka je charakteristické zjištěním dosavadní úrovně jeho znalostí a dovedností a zároveň zohledněním jeho momentálního zdravotního stavu.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Psychohygienu, Kreativitu a Hodnoty, postoje a praktická etika*

Multikulturní výchova: *Kulturní diference, Lidské vztahy a Princip sociálního smíru a solidarity*

Výchovné a vzdělávací strategie

- Zadáváme úkoly, které vyžadují a podporují vlastní aktivitu a kreativitu žáků.
- Pomáháme žákům hledat a využívat alternativní způsoby práce ve změněných pracovních podmínkách a prostředí.
- Umožňujeme žákům prezentovat výsledky jejich činnosti.

5.7.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení ***očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva*** do vzdělávacích období:

1. vzdělávací období

Práce s drobným materiálem

- *vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů*
- *pracuje podle slovního návodu a předlohy*
- vlastnosti materiálu (modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
- pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
- lidové zvyky, tradice, řemesla

Konstrukční činnosti

- *zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi*
- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

2. vzdělávací období

Práce s drobným materiálem

- *vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu*
- *využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic*
- *volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu*
- *udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce*
- vlastnosti materiálu (modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
- pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
- lidové zvyky, tradice, řemesla

Konstrukční činnosti

- *provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž*
- *pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu*
- *dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce*
- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

3. vzdělávací období

Práce s technickými materiály

- *provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň*
- *řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí*
- *organizuje a plánuje svoji pracovní činnost*
- *užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku*
- *dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím*
- vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, plast, kompozity)
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje
- jednoduché pracovní operace a postupy
- organizace práce, důležité technologické postupy
- technické informace, návody
- úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla

Design a konstruování

- *sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model*
- *navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu, aj.*
- *provádí montáž a demontáž jednoduchého zařízení*
- *dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci a bezpečnostní předpisy*
- stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž
- návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program

Využití digitálních technologií

- ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky
- propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení
- pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava
- ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením
- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla při práci s digitální technikou
- digitální technika – počítač a periferní zařízení, tablet, digitální fotoaparát, CD a DVD přehrávače, mobilní telefony, e-kniha
- digitální technologie – bezdrátové technologie (USB, Bluetooth, WIFI)
- mobilní služby – operátoři, tarify

Svět práce

- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností, požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní, rovnost příležitostí na trhu práce
- volba profesní orientace – základní principy; sebepoznávání; osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace
- možnosti vzdělávání- náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby
- zaměstnání- pracovní příležitosti, způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů
- podnikání- druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání

5.8 INFORMATIKA

5.8.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem vyučovacího předmětu *Informatika* je především rozvoj inforatického myšlení a porozumění základním principům digitálních technologií. Je založen zejména na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají inforatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují inforatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmicke postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení inforatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

I na druhém stupni základního vzdělávání žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhují a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním inforatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nesourodé soubory dat.

Díky poznávání toho, jak a proč digitální technologie fungují, žáci chápou základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení.

Dovednosti získané ve vzdělávacím předmětu *Informatika* umožňují žákům rozšíření způsobů a metod práce i v ostatních vzdělávacích oblastech.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Informatika* pomáhá žákům orientovat se ve struktuře a činnosti digitálních zařízení a poznat možnosti jejich využití. Žáci se učí třídit informace, kriticky je posuzovat a aplikovat v praktickém životě v souladu se zákony. Osvojují si zásady elektronické komunikace, zvažují a ověřují dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost i životní prostředí. Svým vzdělávacím obsahem předmět úzce souvisí **s průřezovým tématem Mediální výchova**.

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou. Při výuce je uplatňována zásada „jeden digitální zařízení pro jednoho žáka“.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Učíme žáky systémovému přístupu při analýze situací a jevů okolního světa.
- Vedeme žáky k nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci.
- Vedeme žáky k porozumění různým přístupům ke kódování informací a způsobům jejich organizace
- Učíme žáky rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, obhajování pomocí věcných argumentů.
- Ukazujeme žákům komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje.
- Učíme žáky posuzovat technická řešení z pohledu druhých lidí a vyhodnocovat je v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech.
- Podporujeme žáky v otevřenosti novým cestám, nástrojům a snaze se zlepšovat.

5.8.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

1. a 2. vzdělávací období

Data, informace a modelování

- *uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat*
- *popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji*
- *vyčte informace z daného modelu*
- data, informace: sběr (pozorování, jednoduchý dotazník, průzkum) a záznam dat s využitím textu, čísla, barvy, tvaru, obrazu a zvuku; hodnocení získaných dat, vyvozování závěrů
- kódování a přenos dat: využití značek, piktogramů, symbolů a kódů pro záznam, sdílení, přenos a ochranu informace
- modelování: model jako zjednodušené znázornění skutečnosti; využití obrazových modelů (myšlenkové a pojmové mapy, schémata, tabulky, diagramy) ke zkoumání, porovnávání a vysvětlování jevů kolem žáka

Algoritmizace a programování

- *sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů*
- *popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení*

- *v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy*
- *ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu*
- řešení problému krokováním: postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu; příklady situací využívajících opakovaně použitelné postupy; přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu; sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci
- programování: experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí; události, sekvence, opakování, podprogramy; sestavení programu
- kontrola řešení: porovnání postupu s jiným a diskuse o nich; ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním; nalezení chyby a oprava kódu; nahrazení opakujícího se vzoru cyklem

Informační systémy

- *v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi*
- *pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data*
- systémy: skupiny objektů a vztahy mezi nimi, vzájemné působení; příklady systémů z přírody, školy a blízkého okolí žáka; části systému a vztahy mezi nimi
- práce se strukturovanými daty: shodné a odlišné vlastnosti objektů; řazení prvků do řad, číslovaný a nečíslovaný seznam, víceúrovňový seznam; tabulka a její struktura; záznam, doplnění a úprava záznamu

Digitální technologie

- *najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu*
- *propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí*
- *dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi*
- hardware a software: digitální zařízení a jejich účel; prvky v uživatelském rozhraní; spuštění, přepínání a ovládání aplikací; uložení dat, otevírání souborů
- počítačové sítě: propojení technologií, (bez)drátové připojení; internet, práce ve sdíleném prostředí, sdílení dat
- bezpečnost: pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla

3. vzdělávací období

Data, informace a modelování

- *získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat*
- *navrhne a porovná různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu*
- *vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní*
- *zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu a opraví ji*
- data, informace: získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači; proces komunikace, kompletnost dat, časté chyby při interpretaci dat
- kódování a přenos dat: různé možnosti kódování čísel, znaků, barev, obrázků, zvuků a jejich vlastnosti; standardizované kódy; bit; bajt, násobné jednotky; jednoduché šifry a jejich limity
- modelování: schéma, myšlenková mapa, vývojový diagram, ohodnocený a orientovaný graf; základní grafové úlohy

Algoritmizace a programování

- *po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen*
- *rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení*
- *vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému*
- *v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné*
- *ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu*
- algoritmizace: dekompozice úlohy, problému; tvorba, zápis a přizpůsobení algoritmu
- programování: nástroje programovacího prostředí, blokově orientovaný programovací jazyk, cykly, větvení, proměnné
- kontrola: ověření algoritmu, programu (například změnou vstupů, kontrolou výstupů, opakovaným spuštěním); nalezení chyby (například krokováním); úprava algoritmu a programu
- tvorba digitálního obsahu: tvorba programů (například příběhy, hry, simulace, roboti); potřeby uživatelů, uživatelské rozhraní programu; autorství a licence programu; etika programátora

Informační systémy

- *vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů*
- *nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat*
- *vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat*
- *sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu*
- informační systémy: informační systém ve škole; uživatelé, činnosti, práva, struktura dat; ochrana dat a uživatelů, účel informačních systémů a jejich role ve společnosti
- návrh a tvorba evidence dat: formulace požadavků; struktura tabulky, typy dat; práce se záznamy, pravidla a omezení; kontrola správnosti a použitelnosti struktury, nastavených pravidel; úprava požadavků, tabulky či pravidel
- hromadné zpracování dat: velké soubory dat; funkce a vzorce, práce s řetězci; řazení, filtrování, vizualizace dat; odhad závislostí

Digitální technologie

- *popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě*
- *ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos*
- *vybírání nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky*
- *poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače*
- *dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení*
- hardware a software: pojmy hardware a software, součásti počítače a principy jejich společného fungování; operační systémy – funkce, typy, typické využití; datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému, komprese a formáty souborů, správa souborů, instalace aplikací; fungování nových technologií kolem žáka
- počítačové sítě: typy, služby a význam počítačových sítí, fungování sítě – klient, server, switch, IP adresa; struktura a principy internetu; web – fungování webu, webová stránka, webový server,

prohlížeč, odkaz, URL, vyhledávač; princip cloudových aplikací; metody zabezpečení přístupu k datům, role a přístupová práva

- řešení technických problémů: postup při řešení problému s digitálním zařízením – nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení
- bezpečnost: útoky – cíle a metody útočníků, nebezpečné aplikace a systémy; zabezpečení digitálních zařízení a dat – aktualizace, antivir, firewall, bezpečná práce s hesly a správce hesel, dvoufaktorová autentizace, šifrování dat a komunikace, zálohování a archivace dat
- digitální identita: digitální stopa (obsah a metadata) – sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, cookies, sledování komunikace, informace v souboru; sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat, fungování a algoritmy sociálních sítí

5.9 PŘÍRODOPIS

5.9.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Hlavním cílem vyučovacího předmětu *Přírodopis* je pomáhat žákům porozumět zákonitostem přírodních procesů a tím si uvědomovat důležitost přírodovědných poznatků a tyto poznatky umět dále aplikovat v běžném životě. Výuka Přírodopisu vede žáky k aktivnímu osvojování poznatků tohoto oboru, k pochopení propojenosti se životem. Ukazuje žákům cestu k získání nových informací formou práce s různými zdroji poznání. Praktická realizace tohoto předmětu je omezena nemocničním prostředím. Většina biologických pokusů a demonstrací je probírána teoreticky, pro přímé pozorování jsou využívány PC výukové programy. Některé z témat je možné spojit s využitím mikroskopu, který je v podmínkách školy aplikovatelný. Konkrétní aplikace jsou často vybírány v návaznosti na aktuální situaci žáků, kdy v průběhu hospitalizace dochází k setkávání se s novými aspekty a modifikovanými životními situacemi. Vazba na tyto faktory má nesporný význam z pohledu rozšíření znalostí nad běžně dosažitelný rámec a současně i sekundární psychologický efekt odpoutání pozornosti od nepříjemné životní situace.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Přírodopis* vychází ze vzdělávacího oboru *Přírodopis*, který je součástí vzdělávací oblasti *Člověk a příroda* v RVP ZV. Vzdělávací obsah předmětu je rozdělen na tyto tematické okruhy: *Obecná biologie a genetika; Biologie hub; Biologie rostlin; Biologie živočichů; Biologie člověka; Neživá příroda; Základy ekologie a Praktické poznávání přírody.*

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat:**

Osobnostní a sociální výchova: *Rozvoj schopností poznávání*

Environmentální výchova: *Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí*

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Směřujeme zájem žáků k pochopení přístupu k živé přírodě jako nezbytné a vyvíjející se entitě
- Vytváříme pro žáky podmínky k využívání vhodných zdrojů informací (internet, encyklopedie, PC programy, apod.)
- Pomocí problémových otázek a aktivizujících vyučovacích metod vytváříme prostředí pro aktivní přístup žáků k učení
- Pomáháme žákům pochopit význam rostlin pro samu existenci života a člověka a vytvářet si citlivý přístup k živým organismům
- Využíváme nastalou životní situaci žáků k podněcování zájmu o jejich vlastní zdraví

5.9.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

3. vzdělávací období

Obecná biologie a genetika

- rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
- vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
- uvede příklady dědičnosti v praktickém životě
- uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka
- vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty; názory na vznik života
- dědičnost a proměnlivost organismů – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení
- viry a bakterie – výskyt, význam a praktické využití

Biologie hub

- rozpozná naše nejnámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
- houby bez plodnic – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy
- houby s plodnicemi – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami
- lišejníky – výskyt a význam

Biologie rostlin

- odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
- vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
- rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí atlasů
- anatomie a morfologie rostlin – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, plod)
- fyziologie rostlin – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování
- systém rostlin – poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapradorostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných); jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců
- význam rostlin a jejich ochrana

Biologie živočichů

- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku s živočichy
- stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování
- vývoj, vývin a systém živočichů – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)
- rozšíření, význam a ochrana živočichů – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva
- projevy chování živočichů

Biologie člověka

- *určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy*
- *orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka*
- *objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří*
- *rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života*
- fylogeneze a ontogeneze člověka – rozmnožování člověka
- anatomie a fyziologie – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídicí), vyšší nervová činnost
- nemoci, úrazy a prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie

Neživá příroda

- *rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek*
- *rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody*
- *uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi*
- Země – vznik a stavba Země
- nerosty a horniny – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků
- vnější a vnitřní geologické procesy – příčiny a důsledky
- půdy – složení, vlastnosti a význam půdy
- vývoj zemské kůry a organismů na Zemi – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí
- podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka
- mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi

Základy ekologie

- *uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi*
- *na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému*
- *vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam*
- *uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí*
- organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému
- ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení, chráněná území

Praktické poznávání přírody

- *aplikuje praktické metody poznávání přírody*
- praktické metody poznávání přírody – pozorování lupou a mikroskopem, zjednodušené určovací klíče a atlasy

5.10 ZEMĚPIS

5.10.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem vyučovacího předmětu *Zeměpis* je umožnit žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v České republice, v Evropě i ve světě. Zeměpis obohacuje celkový vzdělanostní rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a faktorů života lidí.

V prostředí nemocniční školy často vzniká předem neplánované společenství žáků nejen z různých regionů České republiky, ale i z různých kultur a etnik. Tato skutečnost se pak často stává impulzem k podnícení zájmu o tento předmět.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Zeměpis* vychází ze vzdělávacího oboru *Člověk a příroda* a navazuje na vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Člověk a jeho svět*. Má přírodovědný i společenskovední charakter a jeho vzdělávací obsah je rozdělen na tematické okruhy *Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie, Přírodní obraz Země, Regiony světa, Společenské a hospodářské prostředí, Životní prostředí a Česká republika*. Tematický okruh *Terénní geografická výuka, praxe a aplikace* není z provozních důvodů realizován. Plánování individuálního vzdělávacího obsahu pro každého žáka vychází především z plánu učiva v kmenové škole.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Výchova demokratického občana: *Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě a Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování*

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: *Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a světa Jsme Evropané*

Multikulturní výchova: *Kulturní diference, Etnický původ, Multikulturalita a Princip sociálního smíru a solidarity*

Environmentální výchova: *Lidské aktivity a problémy životního prostředí a Vztah člověka k prostředí*

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Podněcujeme žáky k využívání různých zdrojů informací.
- Při výuce využíváme aktuálně vzniklé multikulturní společenství žáků k podněcování jejich zájmu a uvědomování si různorodosti a bohatosti odlišných kultur.

5.10.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení ***očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva*** do vzdělávacích období:

3. vzdělávací období

Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie

- *organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů*
- *používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii*
- *komunikační geografický a kartografický jazyk – vybrané obecně používané geografické, kartografické a topografické pojmy; základní topografické útvary, důležité body; výrazné liniové*

(čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace; sítě, povrchy, ohniska – uzly; hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky; statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky; základní informační geografická média a zdroje dat

- geografická kartografie a topografie – glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě

Přírodní obraz Země

- *prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů*
- *rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu*
- *porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost*
- Země jako vesmírné těleso – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas
- krajinná sféra – přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry
- systém přírodní sféry na planetární úrovni – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně
- systém přírodní sféry na regionální úrovni – přírodní oblasti

Regiony světa

- *lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny*
- *porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států*
- *zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich*
- světadíly, oceány, makroregiony světa – určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)
- modelové regiony světa – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení

Společenské a hospodářské prostředí

- *posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace*
- *posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel*
- *zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje*
- *porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit*
- *porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků*
- *lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech*
- obyvatelstvo světa – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky
- globalizační společenské, politické a hospodářské procesy – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace
- světové hospodářství – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně

- regionální společenské, politické a hospodářské útvary – porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska

Životní prostředí

- *porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín*
- *uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)*
- *uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí*
- krajina – přírodní a společenské prostředí, typy krajín
- vztah přírody a společnosti – udržitelný život a rozvoj principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva

Česká republika

- *vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy*
- *hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu*
- *hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu*
- *lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit*
- *uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států*
- místní region – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál x bariéry)
- Česká republika – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje; obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu
- regiony České republiky – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euregionech

5.11 FYZIKA

5.11.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Hlavním cílem vyučovacího předmětu je poznávání přírody, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, rozvíjení dovednosti objektivně pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Výuku směřujeme k podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních fyzikálních pojmů a zákonitostí, řešení problémů, zdůvodňování správného jednání v praktických situacích, objevování a vysvětlování fyzikálních jevů. Žáci se učí rozlišovat příčiny fyzikálních dějů, souvislosti mezi nimi, předvídat je, a to v souvislosti s řešením praktických problémů a získané poznatky pak využívat k upevňování dovednosti pracovat podle pravidel bezpečnosti práce, šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Fyzika* vychází ze vzdělávacího oboru *Fyzika*, který je součástí vzdělávací oblasti *Člověk a příroda* RVP ZV. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu je pro přehlednost rozdělen podle realizovaných činností do sedmi tematických bloků: *Látky a tělesa, Pohyb těles a síly, Mechanické vlastnosti tekutin, Energie, Zvukové děje, Elektromagnetické a světelné děje, Vesmír.*

Vzhledem ke specifickým podmínkám vzdělávání v naší škole je vzdělávací obsah zaměřen převážně teoreticky. Zařazovány jsou jen takové pokusy a demonstrace, které lze v nemocničním prostředí realizovat.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Rozvoj schopností poznávání*

Environmentální výchova: *Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí*

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Pomáháme žákům nacházet různé způsoby řešení fyzikálních problémů.
- Podněcujeme žáky k ověřování teoretických poznatků v praxi.
- Směřujeme žáky k efektivnímu využívání fyzikálních poznatků v praktickém životě.

5.11.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

3. vzdělávací období

Látky a tělesa

- *změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa*
- *uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí*
- *předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty*
- *využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů*
  - měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas
  - skupenství látek – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difúze

Pohyb těles; Síly

- *rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu*
- *využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles*
- *určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici*
  - pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý
  - gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa
  - tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí
  - třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi
  - výslednice dvou sil stejných a opačných směrů

Mechanické vlastnosti tekutin

- *využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů*
  - Pascalův zákon – hydraulická zařízení
  - hydrostatický a atmosférický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře
  - Archimédův zákon – vztlková síla; potápění, vznášení se a plavání těles v klidných tekutinách

Energie

- *využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem*

- *zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí*
- formy energie – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením
- přeměny skupenství – tání a tuhnutí; vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny
- obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie

Zvukové děje

- *rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku*
- *posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí*
- vlastnosti zvuku – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku

Elektromagnetické a světelné děje

- *sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu*
- *rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí*
- *rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností*
- *využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní*
- *využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh*
- *rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami*
- elektrický obvod – zdroj napětí, spotřebič, spínač
- elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla; elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; transformátor; bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními
- vlastnosti světla – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění slunce a měsíce; zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem

Vesmír

- *objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet*
- sluneční soustava – její hlavní složky; měsíční fáze

5.12 CHEMIE

5.12.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Hlavním cílem vyučovacího předmětu *Chemie* je umožnit žákům získávat nové znalosti a vědomosti v oblasti poznávání přírody v souladu s odbornými poznatky a vytváření dovednosti jejich uplatnění v různých životních situacích.

Chemie je předmětem, ve kterém žáci pochopí, že věda není uzavřené množství poznatků, ale že se neustále vyvíjí. Ukazuje žákům cestu k získání nejnovějších informací formou práce s různými zdroji poznání. Výuka chemie vede žáky k aktivnímu osvojování poznatků tohoto oboru, k pochopení její propojenosti se životem. Praktická realizace tohoto předmětu je omezena nemocničním prostředím. Většina chemických pokusů je probírána teoreticky, pro přímé pozorování jsou využívány PC výukové programy. Konkrétní aplikace jsou často vybírány v návaznosti na aktuální situaci žáků, kdy v průběhu hospitalizace dochází k setkávání se s novými aspekty a modifikovanými životními situacemi. Vazba na tyto faktory má nesporný význam

z pohledu rozšíření znalostí nad běžně dosažitelný rámec a současně plní i sekundární psychologický efekt odpoutání pozornosti od nepříjemné životní situace.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Chemie vychází ze vzdělávacího oboru Chemie, který je součástí vzdělávací oblasti *Člověk a příroda* v RVP ZV. Vzdělávací obsah předmětu je rozdělen na tyto tematické okruhy: *Pozorování, pokus a bezpečnost práce, Směsi, Částicové složení látek a chemické prvky, Chemické reakce, Anorganické sloučeniny, Organické sloučeniny a Chemie a společnost.*

V rámci předmětu *Chemie* jsou realizovány některé tematické **okruhy průřezových témat:**

Osobnostní a sociální výchova: *Rozvoj schopností poznávání*

Environmentální výchova: *Základní podmínky života a lidské aktivity a problémy životního prostředí.*

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Vedeme žáky k uplatnění teoretických poznatků na konkrétních příkladech běžného života.
- Na začátku vyučovací jednotky stanovíme cíle, na konci zhodnotíme jejich dosažení.
- Umožňujeme žákům formulovat hypotézy, pozorovat různé jevy a hledat pro ně vysvětlení.
- Podporujeme propojení se zdravým životním stylem.

5.12.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

3. vzdělávací období

Pozorování, pokus a bezpečnost práce

- *určí společné a rozdílné vlastnosti látek*
- *pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí*
- *vlastnosti látek – hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek*
- *zásady bezpečné práce – ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě*
- *nebezpečné látky a přípravky –H-věty, P-věty, piktogramy a jejich význam*

Směsi

- *rozlišuje směsi a chemické látky*
- *vypočítá složení roztoků*
- *navrhne postupy oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi*
- *rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití, uvede příklady znečišťování vody a vzduchu*
- *směsi – různorodé, stejnorodé, hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku; koncentrovanější, zředěnější,*
- *nasyčený a nenasycený roztok; oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace)*
- *voda – destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody*
- *vzduch – složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva*

Částicové složení látek a chemické prvky

- používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
- orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti
- částicové složení látek – molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony
- prvky – názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo
- chemické sloučeniny – chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin

Chemické reakce

- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí a zhodnotí jejich využívání
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu
- chemické reakce – zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost
- faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza

Anorganické sloučeniny

- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
- orientuje se na stupnici pH, uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi
- oxidy – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů
- kyseliny a hydroxidy – kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů
- soli kyslíkatých a bezkyslíkatých kyselin – vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů

Organické sloučeniny

- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, cukrů a vitaminů
- uhlovodíky – příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků
- paliva – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva
- deriváty uhlovodíků – příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin
- přírodní látky – zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, cukrů a vitaminů

Chemie a společnost

- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka
- chemický průmysl v ČR – výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze
- průmyslová hnojiva
- tepelně zpracovávané materiály – cement, vápno, sádra, keramika
- plasty a syntetická vlákna – vlastnosti, použití, likvidace
- detergenty, pesticidy a insekticidy

- hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti
- léčiva a návykové látky

5.13 DĚJEPIS

5.13.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Dějepis přináší žákům základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním cílem je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. V poznatkové oblasti je důraz kladen na hlubší poznání dějin vlastního národa v kontextu s evropským a světovým vývojem. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší společnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Důležitou součástí vzdělávání v předmětu Dějepis je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů na podkladě historických událostí, výchova k toleranci a respektování lidských práv. Utváření těchto postojů a hodnot dostává v atypickém prostředí nemocnice zcela konkrétní význam a podobu a učitelé k němu využívají vlastní prožívání žáků v aktuálně vzniklých multikulturních skupinách.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Dějepis* vychází ze vzdělávacího oboru *Dějepis*, který je součástí vzdělávací oblasti *Člověk a společnost*. Obsahově navazuje na vyučovací předmět *Člověk a jeho svět*. Vzdělávací obsah je rozdělen na tematické okruhy *Člověk v dějinách*, *Počátky lidské společnosti*, *Nejstarší civilizace – Kořeny evropské kultury*, *Křesťanství a středověká Evropa*, *Objevy a dobývání – Počátky nové doby*, *Modernizace společnosti*, *Moderní doba* a *Rozdělený a integrující se svět*. Plánování konkrétního individuálního vzdělávacího obsahu pro každého žáka vychází především z plánu učiva v kmenové škole.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Výchova demokratického občana: *Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě a Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování*

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: *Evropa a svět nás zajímá, Jsme Evropané*

Multikulturní výchova: *Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ a Multikulturalita*

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Podněcujeme žáky k využívání různých zdrojů informací.
- Při výuce využíváme aktuálně vzniklé multikulturní společenství žáků k vytváření úcty a respektu k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům.
- Pomáháme žákům při utváření jejich vlastního hodnotového systému.

5.13.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

3. vzdělávací období

Člověk v dějinách

- *uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků*
- *uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány*

- *orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu*
- význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny
- historický čas a prostor

Počátky lidské společnosti

- *charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu*
- *objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost*
- člověk a lidská společnost v pravěku

Nejstarší civilizace – Kořeny evropské kultury

- *rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací*
- *uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví*
- *demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury*
- *porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie*
- nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz
- antické Řecko a Řím
- střední Evropa a její styky s antickým Středomořím

Křesťanství a středověká Evropa

- *popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států*
- *objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech*
- *vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí*
- *ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury*
- nový etnický obraz Evropy
- utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj
- islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)
- Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě
- křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy
- struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev
- kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost

Objevy a dobývání – Počátky nové doby

- *vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve*
- *vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život*
- *popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky*
- *objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie*
- *objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky*
- *rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a příklady významných kulturních památek*
- renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou
- zámořské objevy a počátky dobývání světa
- český stát a velmoc v 15. – 18. století
- barokní kultura a osvětenství

Modernizace společnosti

- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě
- porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií
- Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA
- industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka
- národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa
- revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů
- politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva
- kulturní rozrůzněnost doby
- konflikty mezi velmocemi, kolonialismus

Moderní doba

- na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí
- první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky
- nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy
- mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět
- druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války

Rozdělený a integrující svět

- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
- vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- posoudí postavení rozvojových zemí
- prokáže základní orientaci v problémech současného světa
- studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření
- vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)
- vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky
- rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět
- problémy současnosti
- věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava

5.14 VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

5.14.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Výchova k občanství* se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a dalších společenstvích a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí a jejich poznatky a dovednosti z oblasti finanční gramotnosti. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost. Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí, k uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv. Důležitou podmínkou pro úspěšné vzdělávání v tomto předmětu je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování a uplatňování uvedených principů v běžném každodenním životě žáků.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Výchova k občanství* vychází ze vzdělávacího oboru *Výchova k občanství*, který je součástí vzdělávací oblasti *Člověk a společnost*. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu je realizován tematickými okruhy *Člověk ve společnosti*, ve kterém si žáci upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, podstatu tolerance a pomoci. Zvýšený důraz je pak kladen zejména na tematický okruh *Člověk jako jedinec*, který se vzhledem k prostředí nemocniční školy přímo nabízí k podrobnějšímu probírání. V tematickém okruhu *Člověk, stát a hospodářství* jsou probírána zejména témata směřující k rozvoji poznatků a dovedností v oblasti finanční gramotnosti. Dalšími tematickými okruhy jsou ještě *Člověk, stát a právo* a *Mezinárodní vztahy, globální svět*. Plánování individuálního vzdělávacího obsahu pro každého žáka často vychází z nastalé reálné nestandardní životní situace žáka (jeho pobytu v nemocnici). Je charakteristické zjištěním dosavadní úrovně jeho znalostí a dovedností a zároveň zohledněním jeho momentálního zdravotního stavu.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygienu, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti a Hodnoty, postoje, praktická etika*

Výchova demokratického občana: *Občanská společnost a škola, Občan, společnost a stát, Formy participace občanův politickém životě a Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování*

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: *Jsme Evropané*

Multikulturní výchova: *Kulturní diference, Lidské vztahy a Princip sociálního smíru a solidarity*

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Podporujeme kritické myšlení a logické uvažování žáků.
- Pěstujeme u žáků pozitivní vztah k dodržování a plnění vlastních povinností.
- Vedeme žáky k dodržování obecných morálních zásad.
- Podněcujeme žáky k prezentaci vlastních názorů a myšlenek.

5.14.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení *očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva* do vzdělávacích období:

3. vzdělávací období

Člověk ve společnosti

- *objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání*
- *rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu*
- *kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí*
- *uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích,*
- *objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám*
- *rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti*
- naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život
- naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku
- naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny
- kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky komunikace
- lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti
- zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování

Člověk jako jedinec

- *posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek*
- *kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání*
- *popíše, jak lze rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru*
- podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál
- vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí
- osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

Člověk, stát a hospodářství

- *rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady*
- *sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti*
- *na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení*

- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků-ze státního rozpočtu
- majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví
- peníze – formy placení
- hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní
- banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků
- principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu

Člověk, stát a právo

- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- rozlišuje a porovná úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech
- přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování
- rozlišuje a porovná úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání
- právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu
- státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly
- principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, význam a formy voleb do zastupitelstev
- lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
- právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů
- protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
- právo v každodenním životě – důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady

Mezinárodní vztahy, globální svět

- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování

- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů
- evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR
- globalizace – projevy, významné globální problémy

5.15 ZÁKLADY ANGLICKÉHO JAZYKA

5.15.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Základy anglického jazyka* přispívá ke komplexnímu rozvoji jazykové gramotnosti. Hlavním cílem předmětu je vybavit žáky potřebnými znalostmi a formovat jejich jazykové a komunikativní dovednosti. Naplnění cíle směřuje k rozšíření spektra možností při volbě následné vzdělávací dráhy i budoucího pracovního uplatnění. Jazyková vybavenost taktéž usnadňuje komunikaci v rámci Evropy i světa, ať již komunikaci probíhající „tváří v tvář“ či prostřednictvím moderních informačních a komunikačních technologií. Důležitou součástí edukačního procesu je prostřednictvím osvojování jazyka přispívat k pochopení a respektování odlišností pramenících ze soužití v multikulturní společnosti. Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu vede ke zvládnutí mluvené i psané podoby anglického jazyka na úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Základy anglického jazyka* vychází ze vzdělávacího oboru *Další cizí jazyk*, který je součástí vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace*.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu je rozdělen podle realizovaných činností do čtyř složek: *Poslech s porozuměním, Mluvení, Čtení s porozuměním a Psaní*. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná. Rozpracování očekávaných výstupů odpovídá Standardům pro základní vzdělávání.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Kreativita, Poznávání lidí, Komunikace, Kooperace a kompetice*

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: *Evropa nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět*

Multikulturní výchova: *Kulturní diference, Multikulturalita*

Vyučovací předmět *Základy anglického jazyka* je volitelný předmět a nemá přesně stanovenou týdenní časovou dotaci. Žák si ho volí („povinně“*) v rámci disponibilních hodin (podrobněji v kapitole 4 – Učební plán).

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Nabízíme žákům k řešení úkoly, které vyžadují propojení znalostí z více vyučovacích předmětů.
- Zařazujeme činnosti umožňující komunikaci ve věkově heterogenních skupinách žáků.
- Využíváme řízené diskuse a rozhovory.
- Ve výuce využíváme didaktické hry.

5.15.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

3. vzdělávací období

Poslech s porozuměním

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
  - zvuková a grafická podoba jazyka – vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
  - tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí

Mluvení

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
  - zvuková podoba jazyka – základní výslovnostní návyky
  - slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem
  - tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
  - mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Čtení s porozuměním

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci
  - zvuková a grafická podoba jazyka – základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
  - slovní zásoba – práce se slovníkem
  - tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí

Psaní

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení
  - grafická podoba jazyka
  - tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
  - mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

5.16 ZÁKLADY NĚMECKÉHO JAZYKA

5.16.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Základy německého jazyka* reprezentuje jeden ze čtyř školou nabízených cizích jazyků. Jeho hlavním cílem je probuzení zájmu žáka o studium německého jazyka a o vytváření pozitivního vztahu k němu. Jeho postupné osvojování pomáhá žákovi snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility žáka jak v jeho osobním životě, tak v dalším studiu i při budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje žákovi poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje žákovo vědomí vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance v rámci integrované Evropy i jeho povědomí o kultuře cizích, zejména evropských, zemí.

Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu vede k zvládnutí mluvené i psané podoby německého jazyka na úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Základy německého jazyka* vychází ze vzdělávacího oboru *Další cizí jazyk*, který je součástí vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace*. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do těchto čtyř složek: *Poslech s porozuměním, Mluvení, Čtení s porozuměním a Psaní*. Výuka směřuje k praktickým dovednostem, žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v běžných situacích každodenního života. Výklad prvků gramatiky je omezen na nezbytné minimum, slovní zásoba je volena na základě frekvence a zájmu žáků. Plánování individuálního vzdělávacího obsahu pro každého žáka vychází především z náročnosti a obsahu učiva v kmenové škole, avšak s ohledem na jeho aktuální zdravotní stav. Rozpracování očekávaných výstupů odpovídá Standardům pro základní vzdělávání.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Multikulturní výchova: *Kulturní diference, Lidské vztahy, Multikulturalita a Princip sociálního smíru a solidarity*

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: *Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané*

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Povzbuzujeme žáky k využívání získaných komunikačních dovedností k navázání kontaktu.
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci výsledků vlastní práce.
- Podněcujeme žáky k vyhledávání, zpracovávání a používání potřebných informací z různých zdrojů.

5.16.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

3. vzdělávací období

Poslech s porozuměním

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
- zvuková a grafická podoba jazyka – vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov, fonetické znaky

- tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
- reprodukce přiměřeně obtížného textu
- práce se slovníkem

Mluvení

- *zapojí se do jednoduchých rozhovorů*
- *sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat*
- *odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá*
- zvuková podoba jazyka – základní výslovnostní návyky
- slovní zásoba a tvoření slov a využití v komunikačních situacích
- tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, realie německy mluvících zemí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)
- základní pravidla komunikace v běžných každodenních situacích

Čtení s porozuměním

- *rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům*
- *rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům*
- *rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci*
- zvuková a grafická podoba jazyka – základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- slovní zásoba – práce se slovníkem, reprodukce textu
- tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí

Psaní

- *vyplní základní údaje o sobě ve formuláři*
- *napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat*
- *stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení*
- grafická podoba jazyka
- tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)
- stručný životopis
- osobní dopis (pozdrav, sdělení)

5.17 ZÁKLADY FRANCOUZSKÉHO JAZYKA

5.17.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Základy francouzského jazyka* přispívá ke komplexnímu rozvoji jazykové gramotnosti. Hlavním cílem předmětu je vybavit žáky potřebnými znalostmi a formovat jejich jazykové a komunikativní dovednosti. Naplnění cíle směřuje k rozšíření spektra možností při volbě následné vzdělávací dráhy i budoucího pracovního uplatnění. Jazyková vybavenost taktéž usnadňuje komunikaci v rámci Evropy i světa, ať již komunikaci probíhající „tváří v tvář“ či prostřednictvím moderních informačních a komunikačních technologií.

Důležitou součástí edukačního procesu je prostřednictvím osvojování jazyka přispívat k pochopení a respektování odlišností pramenících ze soužití v multikulturní společnosti.

Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu vede k zvládnutí mluvené i psané podoby francouzského jazyka na úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Základy francouzského jazyka* vychází ze vzdělávacího oboru *Další cizí jazyk*, který je součástí vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace*. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do těchto čtyř složek: *Poslech s porozuměním*, *Mluvení*, *Čtení s porozuměním* a *Psaní*. Plánování individuálního vzdělávacího obsahu pro každého žáka vychází především z plánu učiva v kmenové škole. Rozpracování očekávaných výstupů odpovídá Standardům pro základní vzdělávání.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Kreativita, Komunikace*

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: *Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět*

Multikulturní výchova: *Kulturní diference*

Výuka je organizována zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Klademe důraz na konstruktivistické pojetí vyučování.
- Podporujeme žáky v reflexi jejich vlastního výkonu.
- Zařazujeme do výuky vlastní výukové texty, které žáci dotváří.
- Podněcujeme žáky k ústní i písemné prezentaci vlastních názorů.
- Podporujeme žákovskou aktivitu při sestavování obsahové náplně vyučovací jednotky.

5.17.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

3. vzdělávací období

Poslech s porozuměním

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
  - zvuková a grafická podoba jazyka – vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
  - tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí

Mluvení

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá
  - zvuková podoba jazyka – základní výslovnostní návyky
  - slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem
  - tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
  - mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Čtení s porozuměním

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci
  - zvuková a grafická podoba jazyka – základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
  - slovní zásoba – práce se slovníkem
  - tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí

Psaní

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení
  - grafická podoba jazyka

- tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

5.18 ZÁKLADY RUSKÉHO JAZYKA

5.18.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Hlavním cílem předmětu *Základy ruského jazyka* je vybavit žáka potřebnými znalostmi a dovednostmi pro užívání ruského jazyka v mluvené i písemné podobě. Naplnění cíle směřuje k rozšíření spektra možností při volbě následné vzdělávací dráhy i budoucího pracovního uplatnění. Umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj části lidské společnosti, poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Při výuce se pracuje s tištěnými i audiovizuálními autentickými materiály a zdroji informací, PC i internetem.

Požadavky na vzdělávání v tomto předmětu směřují k dosažení úrovně A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Základy ruského jazyka* vychází ze vzdělávacího oboru *Další cizí jazyk*, který je součástí vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace*. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do těchto čtyř složek: *Poslech s porozuměním, Mluvení, Čtení s porozuměním a Psaní*. Plánování individuálního vzdělávacího obsahu pro každého žáka je charakteristické zjištěním dosavadní úrovně jeho znalostí. Vychází především z plánu učiva v kmenové škole a také z jeho momentálního zdravotního stavu.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Poznávání lidí, Komunikace*

Multikulturní výchova: *Kulturní diference, Lidské vztahy a Etnický původ*

Výuka probíhá zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud to dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Zařazujeme úkoly, při kterých žáci sami vyhledávají potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Podporujeme sebedůvěru a sebehodnocení žáků.
- Podporujeme samostatnost a tvořivost žáků.
- Vedeme žáky k souvislému a výstižnému vyjadřování.

5.18.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacího období:

3. vzdělávací období

Poslech s porozuměním

- *rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně*

- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
  - zvuková a grafická podoba jazyka – vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
  - tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí

Mluvení

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá
  - zvuková podoba jazyka – základní výslovnostní návyky
  - slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem
  - tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
  - mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Čtení s porozuměním

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci
  - zvuková a grafická podoba jazyka – základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
  - slovní zásoba – práce se slovníkem
  - tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí

Psaní

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení
  - grafická podoba jazyka
  - tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
  - mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

5.19 KONVERZACE V ANGLICKÉM JAZYCE

5.19.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Konverzace v anglickém jazyce* přispívá ke komplexnímu rozvoji jazykové gramotnosti. Hlavním cílem předmětu je rozvíjet u žáků potřebné znalosti, formovat jejich jazykové a komunikativní dovednosti a přispívat k odstraňování jazykové bariéry.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Volitelný předmět *Konverzace v anglickém jazyce* vychází ze vzdělávacího oboru *Cizí jazyk*, který je součástí vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace*.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Poznávání lidí, Komunikace*

Multikulturní výchova: *Kulturní diference, Lidské vztahy a Etnický původ*

Výuka probíhá zejména individuální formou u lůžka žáka. Pokud to dovolí jeho zdravotní stav, může probíhat v učebně. Méně často je výuka realizována skupinovou formou.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Vedeme žáky k souvislému a samostatnému vyjadřování, i s pomocí učitele.
- Používáme dialogy, otázky a odpovědi.
- Zařazujeme didaktické hry, tvorbu myšlenkových map, aplikace pro iPad.
- Využíváme práci s pracovními listy, slovníkem, encyklopediemi.
- Zařazujeme činnosti umožňující komunikaci i ve věkově heterogenních skupinách žáků.

5.19.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah předmětu *Konverzace v anglickém jazyce* se z důvodu velmi rozdílné jazykové úrovně žáků, bez ohledu na jejich věk, **nedělí na vzdělávací období**.

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva**:

- *rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností*
- *zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal*
- *rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu*
- *zapojí se do jednoduchých rozhovorů*
- *sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat*
- *odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá*
- *zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích*
- *mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech*
- *vypráví jednoduchý příběh či událost, popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života*
- *vyhledává požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech*
- *zvuková podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti*
- *slovní zásoba – rozvíjení dostatečné slovní zásoby v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů*
- *tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, kultura, sport, povolání, lidské tělo, pocity a nálady, jídlo, stravovací návyky, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, reálie zemí příslušných jazykových oblastí, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí*

5.20 ETICKÁ VÝCHOVA

5.20.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Zařazení vyučovacího předmětu *Etická výchova* vychází z nestandardní životní situace žáků. Jeho význam spočívá zejména ve využití aktuálního prožívání žáka a zaměřuje se zejména na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů. *Etická výchova* žáka vede především k navazování a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuse s druhými a ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světonázoru. *Etická výchova* u žáka rozvíjí sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život, samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět *Etická výchova* vychází ze vzdělávacího oboru *Etická výchova*. Jeho vzdělávací obsah tvoří témata *Mezilidské vztahy a komunikace, Důstojnost lidské osoby, Pozitivní hodnocení sebe, Pozitivní hodnocení druhých, Kreativita a iniciativa, Řešení problémů a úkolů, Přijetí vlastního rozhodnutí, Komunikace citů, Interpersonální a sociální empatie, Asertivita, Zvládnutí agresivity a soutěživosti, Sebeovládání, Řešení konfliktů, Reálné a zobrazené vzory, Prosociální chování v osobních vztazích, Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství*. Konkrétní vzdělávací obsah pro každého žáka vychází často z konkrétní nastalé situace, ve které se žák ocitá. Vzdělávání v tomto předmětu tak doslova prolíná každodenním životem hospitalizovaného žáka.

Do vyučovacího předmětu jsou začleněny tyto tematické **okruhy průřezových témat**:

Osobnostní a sociální výchova: *Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygienu, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti a Hodnoty, postoje, praktická etika*

Multikulturní výchova: *Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita a Princip sociálního smíru a solidarity*

Výuka je organizována zejména individuální formou. Méně často je výuka realizována skupinově.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Vedeme žáky k dodržování obecných morálních zásad.
- Podněcujeme žáky k prezentaci vlastních názorů a myšlenek.
- Podporujeme u žáků vytváření pozitivního vztahu k sobě samému i ostatním lidem.
- Vedeme žáky k osvojování prosociálního chování.

5.20.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zařazení **očekávaných výstupů z RVP ZV a rozpracování učiva** do vzdělávacích období:

1. vzdělávací období

- *osvojí si oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve skupině, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci*
- *získává základní vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým*
- *osvojuje si prosociální chování: pomoc v běžných situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky*

- vyjadřuje city v jednoduchých situacích
- využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů
- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc

2. vzdělávací období

- reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku
- uvědomuje si své schopnosti a silné stránky, utváří si pozitivní sebehodnocení
- dokáže se těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách
- identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí
- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích
- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné nabídky reaguje asertivně

Základní komunikační dovednosti

- komunikace při vytváření výchovného kolektivu – představení se, zdvořilost, otevřená komunikace
- základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích – pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva
- základy neverbální komunikace – seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky
- komunikace citů – identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu

Pozitivní hodnocení sebe a druhých

- sebepojetí – sebezpoznání, sebehodnocení, sebezpřijetí, sebezprezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování
- pozitivní hodnocení druhých – v běžných podmínkách projevení pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu
- akceptace druhého – zážitek přijetí pro každého žáka, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých

Tvořivost a základy spolupráce

- tvořivost v mezilidských vztazích – vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého prostředí
- schopnost spolupráce – radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce
- elementární prosociálnost – darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství

Základy asertivního chování

- iniciativa – ve vztahu k jiným lidem, hledání možnosti, jak vycházet s jinými lidmi, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu
- asertivní chování – rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání

3. vzdělávací období

- *komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci*
- *respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí*
- *analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu*
- *nahrazuje agresivní a pasivní chování asertivním chováním, neagresivním způsobem obhájí svá práva*
- *identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory*
- *spolupracuje i v obtížných sociálních situacích*
- *je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení*
- *analyzuje etické aspekty různých životních situací*
- *rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů*
- *aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy*

Komunikace

- otevřená komunikace – úroveň komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, komunikace ve ztížených podmínkách
- aktivní naslouchání – cíle, výhody, zásady, způsob a nácvik aktivního naslouchání

Důstojnost a identita lidské osoby

- úcta k lidské osobě – lidská práva, zdroje lidských práv, svoboda, rovnost, potenciality člověka, pozitivní hodnocení druhých v obtížných situacích, občanská zralost
- jedinečnost a identita člověka – rozvoj sebevědomí, hodnotová orientace, rozvoj sebeovládání a morálního úsudku, selfmanagement, úvahy nad mravními zásadami, radost a optimismus v životě

Asertivní chování

- asertivní chování – přijatelný kompromis, konstruktivní kritika, přijetí pochvaly, požádání o laskavost, stížnost, otázka po důvodu, realizace svých práv, řešení konfliktu
- obrana před manipulací – asertivní techniky – manipulace, vysvětlení a nácvik jednotlivých asertivních technik
- fair play – zdravá soutěživost, dodržování pravidel hry, asertivita a prosociálnost v soutěživých situacích

Reálné a zobrazené vzory

- pozitivní vzory versus pochybné idoly – senzibilizace pro rozlišování vzorů, vliv reálných vzorů, prosociální vzory ve veřejném životě, vzory ve vlastní rodině, vliv zobrazených vzorů a vhodné literární prameny, smysl autority, vztah k autoritě
- podpora pozitivního působení televize a médií – nabídka pozitivních vzorů v médiích, kritický přístup k působení médií, eliminace vlivu agrese, zvládnutí agrese, rozlišování mezi realitou a pseudorealitou, účinná obrana proti manipulaci médii, média a volný čas
- já – potenciální vzor pro druhé – smysl a cíl mého života, postoje, zodpovědný život, mé schopnosti a společnost, zdravý způsob života, autonomie a konformita

Iniciativa a komplexní prosociálnost

- iniciativa a tvořivost – renatalizace, nácvik tvořivosti, prosociální aspekt iniciativy a tvořivosti ve školním prostředí a v rodině, psychická a fyzická pomoc, ochota ke spolupráci, přátelství
- iniciativa ve ztížených podmínkách – pozitivní formulace problému, pomoc neznámému člověku, veřejná osobní angažovanost
- uplatnění komplexní prosociálnosti – bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa, vztah k menšinám, využití prosociálnosti v multikulturní společnosti, pozitivní vztah k diverzitám

Aplikovaná etická výchova

- etické hodnoty – zdroje etiky, osobní odpovědnost, smysl života, aplikace mravních zásad a hodnot, ctnosti, svědomí a jeho rozvoj
- sexuální zdraví – zodpovědný vztah k sexualitě, mládí – příprava na lásku, sexuální identita, nezralé rodičovství
- rodina – poznání vlastní rodiny a jejích pravidel, práva a povinnosti v rodině, role v rodině, formulace nevyslovených pravidel a očekávání, hodnota rodiny, zlepšení atmosféry v rodině, komunikace v rodině, úcta k členům rodiny, úcta ke stáří
- duchovní rozměr člověka – obrana proti sektám, tolerance k lidem s jiným světovým názorem, informace o různých světonázorech
- ekonomické hodnoty – rozumné nakládání s penězi, zájem o otázky národního hospodářství, vztah mezi ekonomikou a etikou, rozvíjení ekonomických ctností – šetrnost, podnikavost

6 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka vychází z posouzení míry dosažených očekávaných výstupů formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné a respektuje individuální vzdělávací potřeby žáků.

Zásady hodnocení žáků:

- každému hodnocení musí předcházet jasně a srozumitelně zformulovaný cíl a kritéria hodnocení
- upřednostňujeme formativní průběžné hodnocení před hodnocením sumativním
- upřednostňujeme verbální hodnocení před klasifikací
- v hodnocení žáka upřednostňujeme motivační, informativní, regulativní, výchovnou a prognostickou funkci před funkcí diferenciací
- upřednostňujeme pozitivní motivaci před motivací negativní a vnitřní motivaci před stimulací
- kromě hodnocení žáka učitelem vhodně využíváme sebehodnocení žáka případně (je-li to možné) vzájemné hodnocení žáků

Doporučený postup pro poskytování zpětné vazby:

- podávat žákům zpětnou vazbu k jejich práci i výsledku
- zakládat zpětnou vazbu na faktech, tedy na tom, co lze vyzorovat u žáků, a nevyvozovat předčasné závěry
- poskytovat zpětnou vazbu průběžně a včas během celého učebního procesu, ne pouze na konci
- poskytovat zpětnou vazbu jak v průběhu žákovy činnosti (práce na nějakém konkrétním úkolu), tak po skončení úkolu
- používat popisný jazyk, ne posuzovací
- poskytovat obsahově bohatou zpětnou vazbu, která ponese informace, nakolik žák splnil dané cíle
- zpětnou vazbou žáka neohrožovat, tedy žák by se zpětné vazby neměl bát
- způsob poskytované zpětné vazby odpovídá cílům učení

Zásady pro slovní hodnocení žáků:

- mělo by být jen výpovědí (popisem) o činnosti, výsledcích či chování žáka; v žádném případě by nemělo být hodnocením „vlastností žáka“ („jaký je“)
- hodnocení slouží především žákovi a pomáhá mu rozhodovat, co dál
- nehodnotíme „kvality“ žáka („jaký je“) ani žáka nesrovnáváme s ostatními žáky
- popisujeme vždy pozorovatelnou (vnímatelnou) skutečnost, nikoliv naši osobní interpretaci

- o pozorovaných skutečnostech si vedeme písemné záznamy
- nezaměřujeme se na problém, ale na řešení problému („ještě ti dělá problémy..“ – „ještě bude zapotřebí ...“)
- nepoužíváme příkazy a pokyny v rozkazovacím i v podmiňovacím způsobu)
- pokud možno, uvádíme náměty a svá doporučení odůvodňujeme
- do slovního hodnocení žáka nepoužíváme jména jiných dětí

Pravidla pro vzájemné hodnocení žáků:

aby si žáci odnesli z hodnocení spolužáků potřebnou zpětnou vazbu je třeba nastavit vhodná pravidla; mezi ně určitě musí patřit:

- ohleduplnost,
- slušnost,
- uznání spolužáka
- konstruktivní zpětná vazba

zároveň by mělo platit, že žák se může hodnocení svého spolužáka vzdát, pokud nemá dostatek informací o jeho práci

Pravidla pro sehodnocení žáků:

sebehodnocení chápeme jako proces, při němž sami žáci:

- rozpoznají, zda dosáhli stanoveného cíle a co jim k tomu pomohlo
- reflektují kvalitu vlastní práce
- identifikují své silné a slabé stránky
- plánují, co udělat do příště za účelem zlepšení - stanovují si reálné cíle a postupy do budoucna

6.2 Způsoby hodnocení žáků

- při hodnocení žáků všech ročníků upřednostňujeme **slovní hodnocení**
- v odůvodněných případech může být v konkrétních případech používána klasifikace nebo kombinace klasifikace a slovního hodnocení (*podmínkou je písemná žádost zákonného zástupce a souhlas ředitelky školy*)
- na základě (písemné) žádosti zákonného zástupce žáka škola vydá zákonnému zástupci slovní hodnocení žáka za období jeho pobytu ve škole (*je na zvážení zákonného zástupce, zda předá toto hodnocení také kmenové škole, která je pak může využít jako podklad pro hodnocení žáka v kmenové škole*)
- chování hodnotíme v běžném denním hodnocení jen ústně, při použití písemného slovního hodnocení předávaného do rukou zákonného zástupce (viz výše) používáme k hodnocení chování slovní formu
- na 1. stupni běžně používáme také hodnocení grafickými prvky (symboly, obrázky, hvězdičky, razítka...)
- k navození pozitivní motivace používáme u všech žáků často povzbuzení, ocenění a hodnocení formou pochvaly
- je-li to možné/vhodné snažíme se upřednostňovat posilování vnitřní motivace žáka (*např.: „je skvělé, že se ti podařilo...“*) před posilováním vnější motivace (*např.: „chválím tě za ...“, „udělal jsi mi radost ...“*.)

6.3 Kritéria hodnocení

Při hodnocení žáka používáme „**kritériální hodnocení**“, které je vhodně kombinováno s hodnocením podle „**individuální vztahové normy**“ („*porovnání výkonu s žáka s jeho předchozím výkonem*“). Sociální vztahovou normu („*porovnávání žáků mezi sebou*“) v hodnocení žáka škola nepodporuje.

Za hlavní (**obecná**) **kritéria hodnocení** považujeme:

- **výsledky učení** - tj. míru pokroku v dosažení stanovených edukačních cílů („co je již zvládnuto, co je dalším cílem“)
- **činnosti** žáka podporující/nepodporující dosažení stanovených cílů („průběh učení“)
- **chování** žáka pozitivně/negativně ovlivňující dosažení stanovených výstupů

Při nastavování konkrétních edukačních cílů nastavují pedagogové současně konkrétní kritéria a indikátory, které :

- pomáhají žákovi srozumitelně sdělit, co se od něj očekává a „zpřesňují“ tak edukační cíl (*činnost žáka, rozsah činnosti, podmínky výkonu činnosti, vymezení míry kvality*)
- slouží žákovi i učiteli jako vodítko při práci, které umožňuje rozpoznat, v čem výkon žáka požadavkům vyhovuje/nevyhovuje a usnadňují tak hodnocení žáka učitelem, sebehodnocení žáka ev. vrstevnické (*vzájemné*) hodnocení žáků

Je žádoucí využívat mj. i postupy, kdy sami žáci participují na tvorbě kritérií k zadaným edukačním cílům.

6.4 Vydávání vysvědčení

Vysvědčení vydává vždy škola „kmenová“.